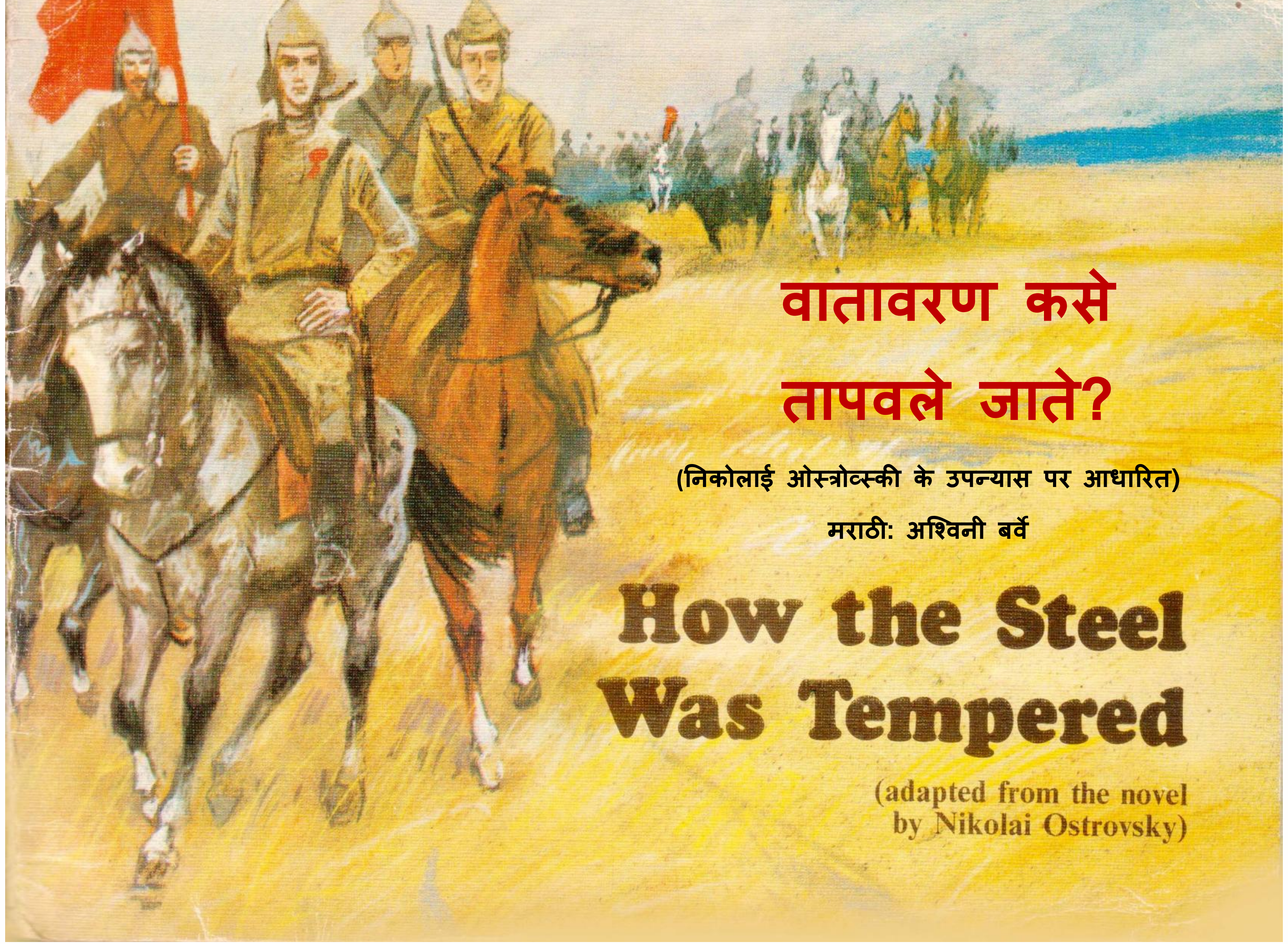

वातावरण कसे तापवले जाते?

(निकोलाई ओस्त्रोव्स्की के उपन्यास पर आधारित)

मराठी: अश्विनी बर्वे

How the Steel Was Tempered

(adapted from the novel by Nikolai Ostrovsky)

वातावरण कसे तापवले जाते?

(निकोलाई ओस्त्रोव्स्की के उपन्यास पर आधारित)

मराठी: अश्विनी बर्वे

डिज़ाइन और चित्र: रुडोल्फ कार्कलिन

नोवोस्ती प्रेस एजेंसी पब्लिशिंग हाउस, मॉस्को, 1983

पन्नास वर्षांहून अधिक काळ, निकोलाई ओस्ट्रोव्स्की यांच्या "हाऊ स्टील वॉज टेम्पर्ड" या कादंबरीने वाचकांवर प्रभाव पाडला आहे. त्यांनी त्यांना धैर्य शिकवले आहे आणि त्यांना चांगल्या जीवनासाठी लढण्याचे आवाहन केले आहे. हे पुस्तक अनेक भाषांमध्ये अनुवादित केले गेले आहे आणि रंगमंच आणि चित्रपटात प्रदर्शित केले गेले आहे. कादंबरीचा नायक, पावेल कोरचागिन, त्या काळातील एक सामान्य तरुण आहे ज्यामध्ये निकोलाई ओस्ट्रोव्स्की स्वतः जगले आणि काम केले.

तो उज्ज्वल आदर्श आणि शौर्यासाठी संघर्षाचा काळ होता. १९१७ मध्ये, कम्युनिस्ट पक्षाच्या नेतृत्वाखाली रशियाच्या कामगार आणि शेतकऱ्यांनी झारला उलथवून टाकण्यासाठी, जमीनदार आणि भांडवलदारांना बाहेर काढण्यासाठी आणि सत्ता काबीज करण्यासाठी चळवळ सुरू केली. एक नवीन राज्य अस्तित्वात आले: त्याच्या डोक्यावर कामगार सोव्हिएत (परिषदा) होत्या, जिथे सर्व लोक समान होते आणि कोणतेही शोषण नव्हते.रशियाचे माजी राज्यकर्ते आणि भांडवलदार हे पचवू शकले नाहीत आणि त्यांच्या सशस्त्र प्रतिकारामुळे गृहयुद्ध सुरू झाले.

जुन्या व्यवस्थेशी एकनिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या नेतृत्वाखाली रशियन सैन्याचा एक भाग नवीन प्रजासत्ताकाविरुद्ध उठला. नवीन समाजाविरुद्ध निर्माण झालेल्या सर्व प्रकारच्या टोळ्यांमुळे नागरी लोकसंख्या दहशतीत होती. चौदा भांडवलशाही देशांनी प्रजासत्ताकाला विरोध केला आणि १९१८ मध्ये, कामगार आणि शेतकऱ्यांनी क्रांतीच्या फायद्यांचे रक्षण करण्यासाठी स्वतःचे सैन्य - रेड आर्मी - स्थापन केले.निकोलाई ओस्ट्रोव्स्की लहानपणीच रेड आर्मीमध्ये सामील झाले. तो अनेक वेळा जखमी झाला, परंतु नेहमीच युद्धात परतला. डोक्याला गंभीर दुखापत झाल्यामुळे त्याला त्याची लष्करी कारकीर्द सोडून द्यावी लागली. त्यानंतर, त्याने कम्युनिस्ट युवा संघटना, कोमसोमोलच्या शहर समितीसाठी काम केले.

यावेळेपर्यंत, देशात युद्धाच्या जखमा बऱ्या होऊ लागल्या होत्या आणि लोकांमध्ये नवीन संबंधांसह एक नवीन जीवन निर्माण होत होते; या सर्व महान नवीन सुरुवातींमध्ये तरुणांनी खूप सक्रिय भूमिका बजावली. तथापि, अनेक वर्षांनंतर, निकोलाई ओस्ट्रोव्स्कीचा भयानक अंत झाला. त्याच्या दुखापतींमुळे, त्याचे हातपाय आणि दृष्टी निकामी झाली. वयाच्या चोवीसव्या वर्षी तो अर्धांगवायू झाला. त्याच्यासाठी, जीवन म्हणजे लोकांची सेवा करणे आणि लेखन हे त्याचे एकमेव शस्त्र उरले होते. अशा प्रकारे, त्याने क्रांतिकारी संघर्षाच्या मार्गावर तरुणांच्या आगमनाबद्दल एक आत्मचरित्रात्मक कादंबरी लिहिली.

"हाऊ द स्टील वॉज टेम्पर्ड" हे १९३२ मध्ये प्रकाशित झाले आणि लगेचच लाखो लोकांचे आवडते बनले. ते पूर्ण झाल्यानंतर, ओस्ट्रोव्स्कीने "चिल्ड्रन ऑफ द स्टॉर्म" या नवीन कादंबरीवर काम सुरू केले, परंतु ते ते पूर्ण करू शकले नाहीत. त्यांनी त्यांच्या मृत्यूपर्यंत दिवसाचे बारा तास त्यावर काम केले.निकोलाई ओस्ट्रोव्स्की यांचे डिसेंबर १९३६ मध्ये वयाच्या बत्तीस व्या वर्षी निधन झाले. नवीन पिढ्यांना नवीन कृतींसाठी प्रेरणा देणारी त्यांची पुस्तके त्यांना अमर करतात. "कोणतेही राष्ट्र अशा लोकांना विसरत नाही. निकोलाई ओस्ट्रोव्स्कीचे जीवन तरुणांसाठी एक उज्ज्वल दीपस्तंभ म्हणून काम करेल," असे जगातील पहिले अंतराळवीर युरी गागारिन म्हणाले.

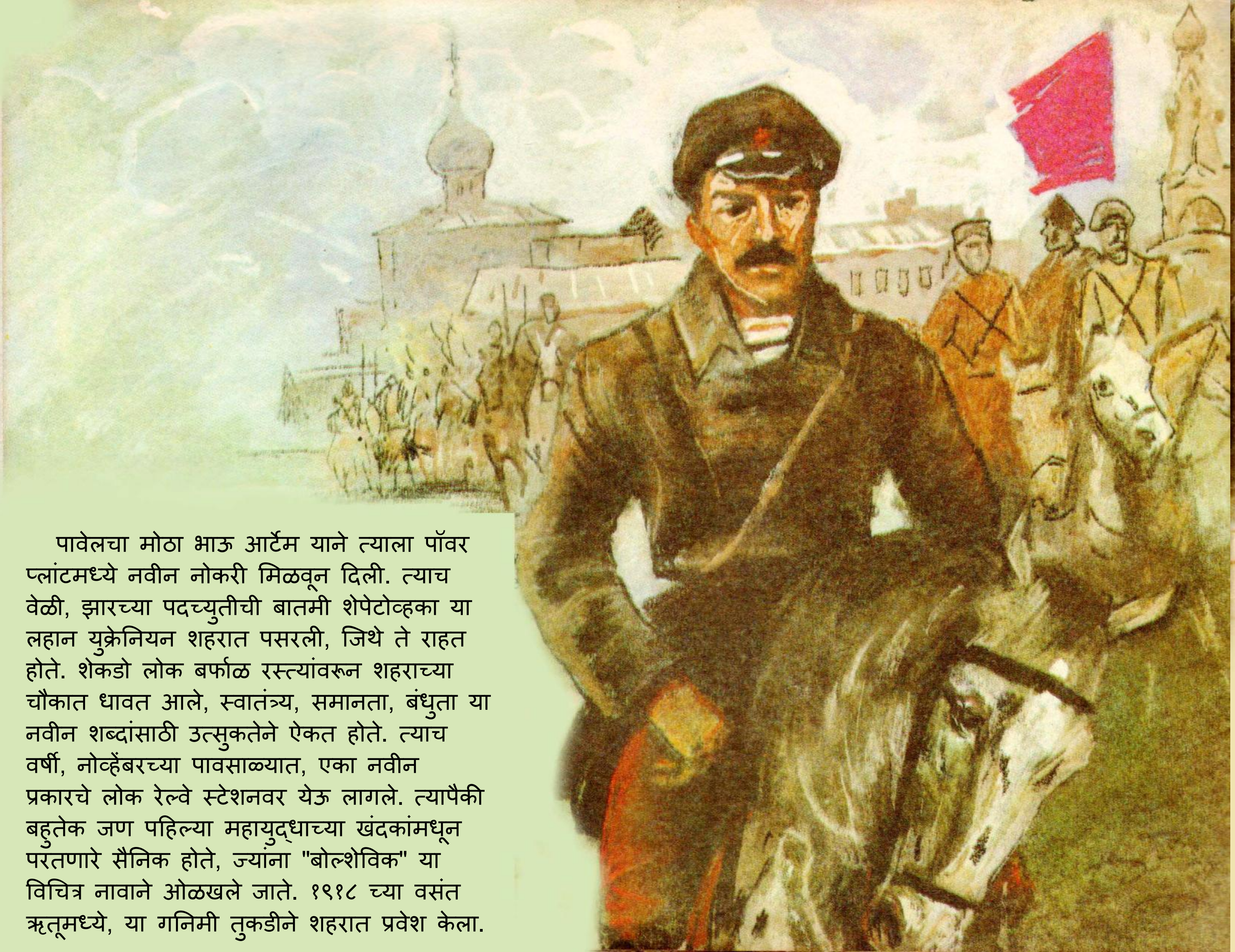
पावेल कोरचागिन जेव्हा पहिल्यांदा काम करायला लागला तेव्हा तो बारा वर्षांचा होता. त्याला स्टेशन कॅन्टीनच्या मागच्या स्वयंपाकघरात नोकरी मिळाली. तिथे एका महिलेने त्याला सूचना दिली: "तुझे काम सकाळी बॉयलर गरम करणे असेल - आणि ते नेहमीच गरम असेल याची खात्री करणे. तुला लाकूड तोडावे लागेल आणि तिथे असलेला समोवर देखील तुझे काम आहे. तुला चाकू आणि काटे स्वच्छ करावे लागतील आणि कचरा साफ करावा लागेल."

एका वेटरने म्हटले: "आणि समोवर नेहमीच उकळत राहतो याची खात्री करा. जर तसे झाले नाही तर तुला चांगला मार मिळेल. समजले?" पावेलचे कामाचे जीवन सुरू झाले होते. जेव्हा तो ट्रे आणि बादल्या वाहून कंटाळला होता, तेव्हा त्याला शिव्याशिवाय काहीही मिळाले नाही.

जानेवारीच्या एका थंड दिवशी, पावेलची शिफ्ट संपणार होती, पण त्याचा रिलीव्हर आला नाही. चोवीस तास काम करून तो आधीच थकला होता, पण त्याला दुसऱ्या शिफ्टसाठी थांबावे लागले. रात्रीपर्यंत तो पूर्णपणे थकला होता, तरीही त्याला बॉयलर भरून पाणी गरम करायचे होते जेणेकरून तो पहाटे ३ वाजताच्या ट्रेनची तयारी करू शकेल. त्याने नळ उघडला, पण पाणी नव्हते. तो चुकून तो बंद करायला विसरला आणि झोपी गेला. काही मिनिटांनंतर, बॉयलरमधून पाणी वाहू लागले आणि लवकरच ते सर्व जमिनीवर पसरले. दाराखालील कॅन्टीनमध्ये पाणी गळू लागले. त्यानंतर पावेलला मारहाण करण्यात आली आणि कामावरून काढून टाकण्यात आले.

पावेलचा मोठा भाऊ आर्टेम याने त्याला पॉवर प्लांटमध्ये नवीन नोकरी मिळवून दिली. त्याच वेळी, झारच्या पदच्युतीची बातमी शेपेटोव्हका या लहान युक्रेनियन शहरात पसरली, जिथे ते राहत होते. शेकडो लोक बर्फाळ रस्त्यांवरून शहराच्या चौकात धावत आले, स्वातंत्र्य, समानता, बंधुता या नवीन शब्दांसाठी उत्सुकतेने ऐकत होते. त्याच वर्षी, नोव्हेंबरच्या पावसाळ्यात, एका नवीन प्रकारचे लोक रेल्वे स्टेशनवर येऊ लागले. त्यापैकी बहुतेक जण पहिल्या महायुद्धाच्या खंदकांमधून परतणारे सैनिक होते, ज्यांना "बोल्शेविक" या विचित्र नावाने ओळखले जाते. १९१८ च्या वसंत ऋतूमध्ये, या गनिमी तुकडीने शहरात प्रवेश केला.

जर्मन सैन्य शेपेटोव्हकाकडे पुढे सरकत असताना, गनिमींना शहर सोडून जावे लागले. तुकडीचा कमांडर म्हणाला: "आम्ही इतर माघार घेणाऱ्या रेड तुकड्यांसोबत सामील झालो तरच आम्ही लढू शकू. आम्ही शेवटचे असल्याने, जर्मन मागच्या सैन्याशी सामना करणे आमचे काम असेल. म्हणून, आम्हाला पॉवर स्टेशनवर एक विश्वासार्ह भागीदार हवा आहे.

कृपया काही नावे सुचवा.""नाविक फ्योदोर झुखराय," कमांडरच्या एका सहाय्यकाने सांगितले. "सर्वप्रथम, तो एक स्थानिक माणूस आहे. तो एक फिटर आणि मेकॅनिक देखील आहे आणि त्याला पॉवर स्टेशनवर नोकरी मिळेल. आमच्या तुकडीतील कोणीही त्याला पाहिले नाही. तो खूप हुशार आहे आणि तो येथेच सर्वकाही करेल."

दुसऱ्या दिवशी संध्याकाळी, जेव्हा पावेल घरी आला, तेव्हा आर्टेम एका अनोळखी व्यक्तीसोबत टेबलावर बसला होता. "हा माझा भाऊ फ्योदोर आहे," आर्टेमने त्या अनोळखी व्यक्तीला म्हटले, ज्याने पावेलकडे हात पुढे केला."पावेल,"

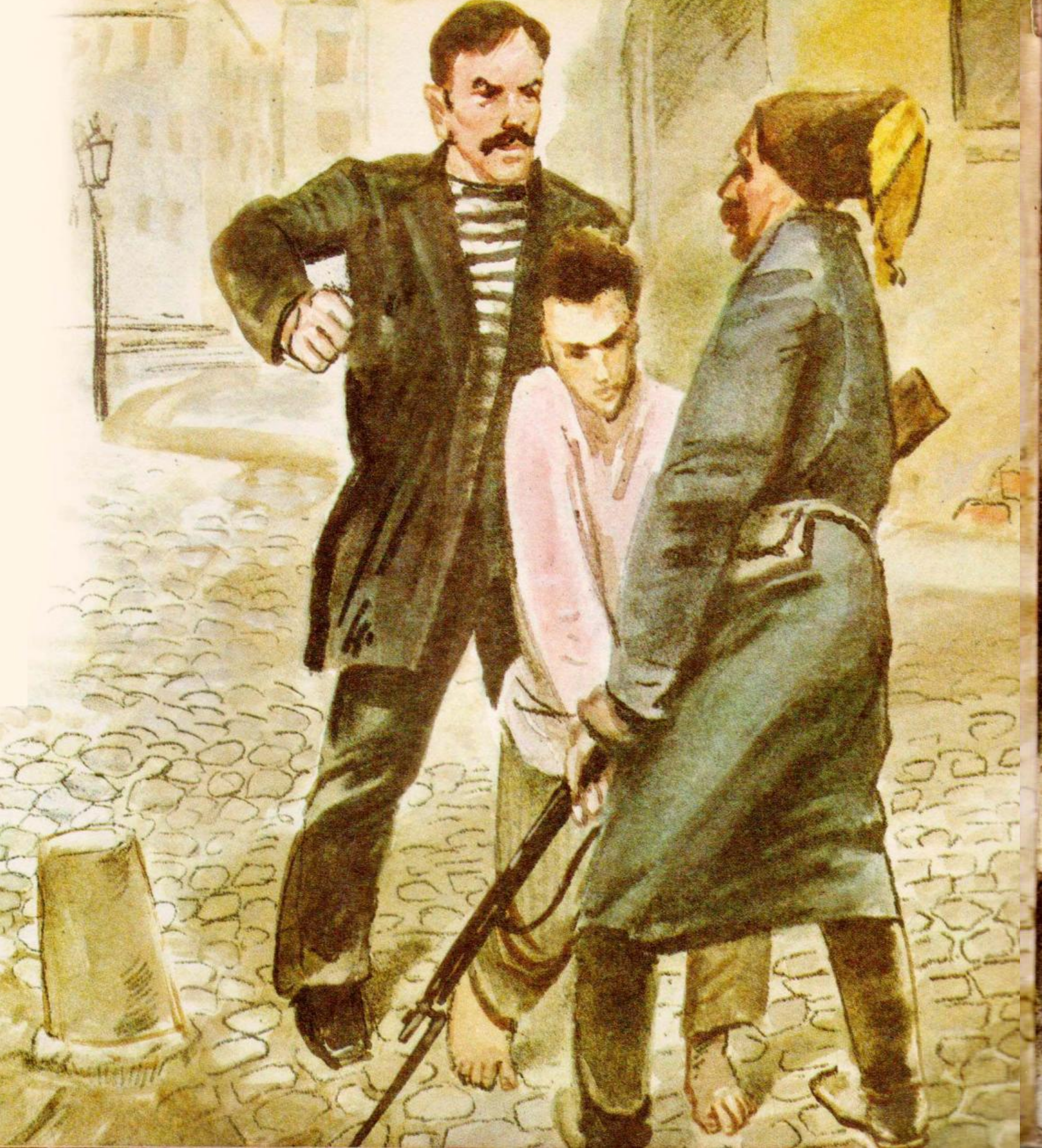
आर्टेम म्हणाला, "तू म्हणालास ना की स्टेशनवर एक फिटर आजारी पडला आहे? उद्या त्यांना विचारा की ते त्याच्या जागी अधिक कुशल माणूस ठेवतील का.""ते करतील. माझा बॉस दुसऱ्या कोणाला तरी शोधत होता, पण त्याला कोणीही सापडले नाही.""बरं, ते ठरलं," अनोळखी व्यक्ती म्हणाला. "मी उद्या तुझ्यासोबत स्टेशनवर जाईन आणि बॉसशी स्वतः बोलेन."

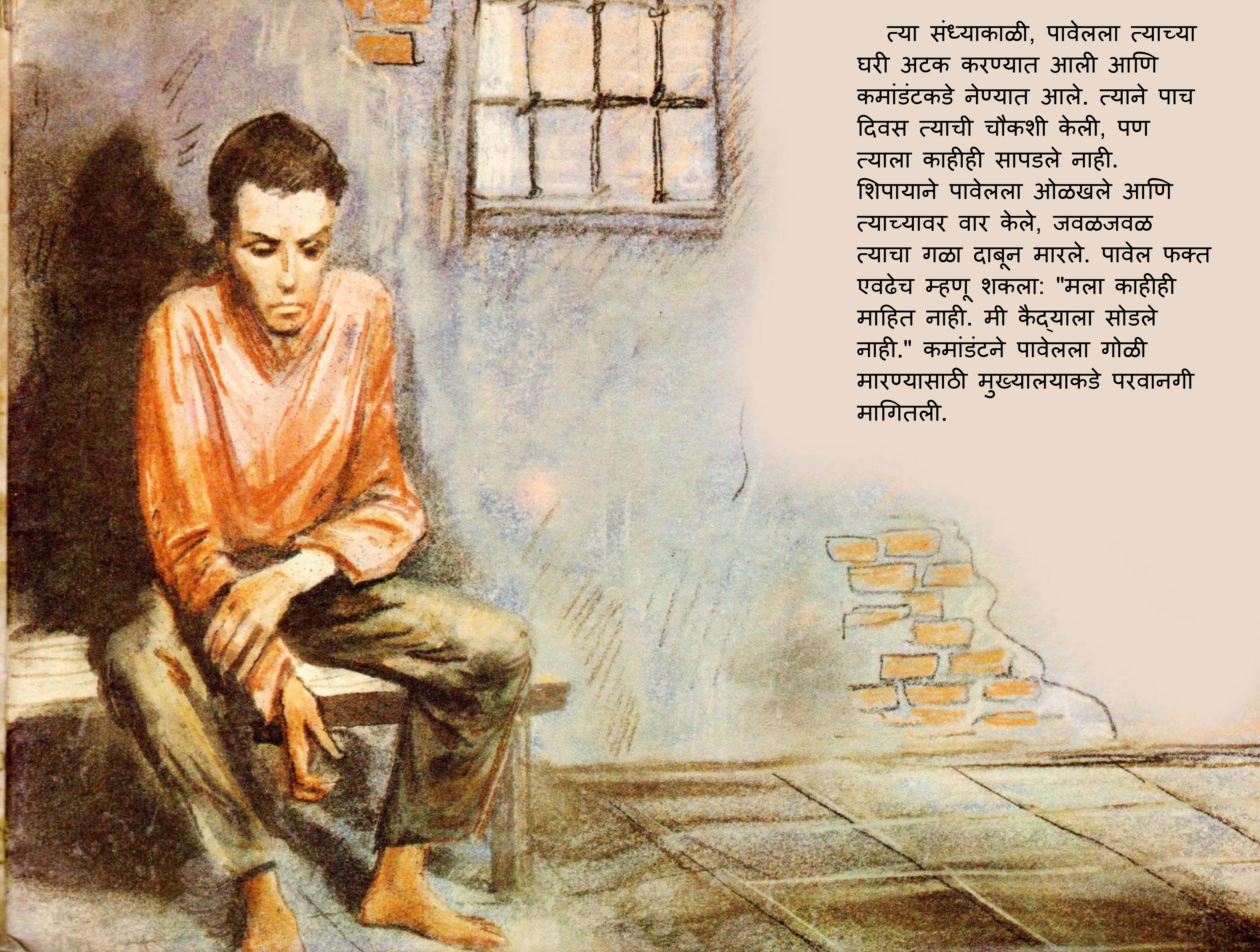

जर्मन लोक शहरात जास्त काळ राहिले नाहीत. लवकरच, अतामान पेटलुराच्या सैन्याने त्यांना ताब्यात घेतले. त्यानंतर लूटमार, बलात्कार आणि खून सुरू झाले. पेटलुराच्या माणसांनी फ्योदोरला पकडण्याचा प्रयत्न केला, पण तो पळून जाण्यात यशस्वी झाला. तो अनेक दिवस कोरचागिन्सच्या घरात लपला आणि या काळात त्याने पावेलला बरेच काही समजावून सांगितले. "तू खरोखर काय आहेस," पावेलने एकदा त्याला विचारले, "बोल्शेविक आहे की कम्युनिस्ट आहे." झुखराईने विनोदाने त्याच्या छातीवर थाप मारली आणि मोठ्याने हसले. "यामध्ये काही शंका नाही, माझ्या मित्रा. हे खरे आहे की बोल्शेविक आणि कम्युनिस्ट एकच आहेत."

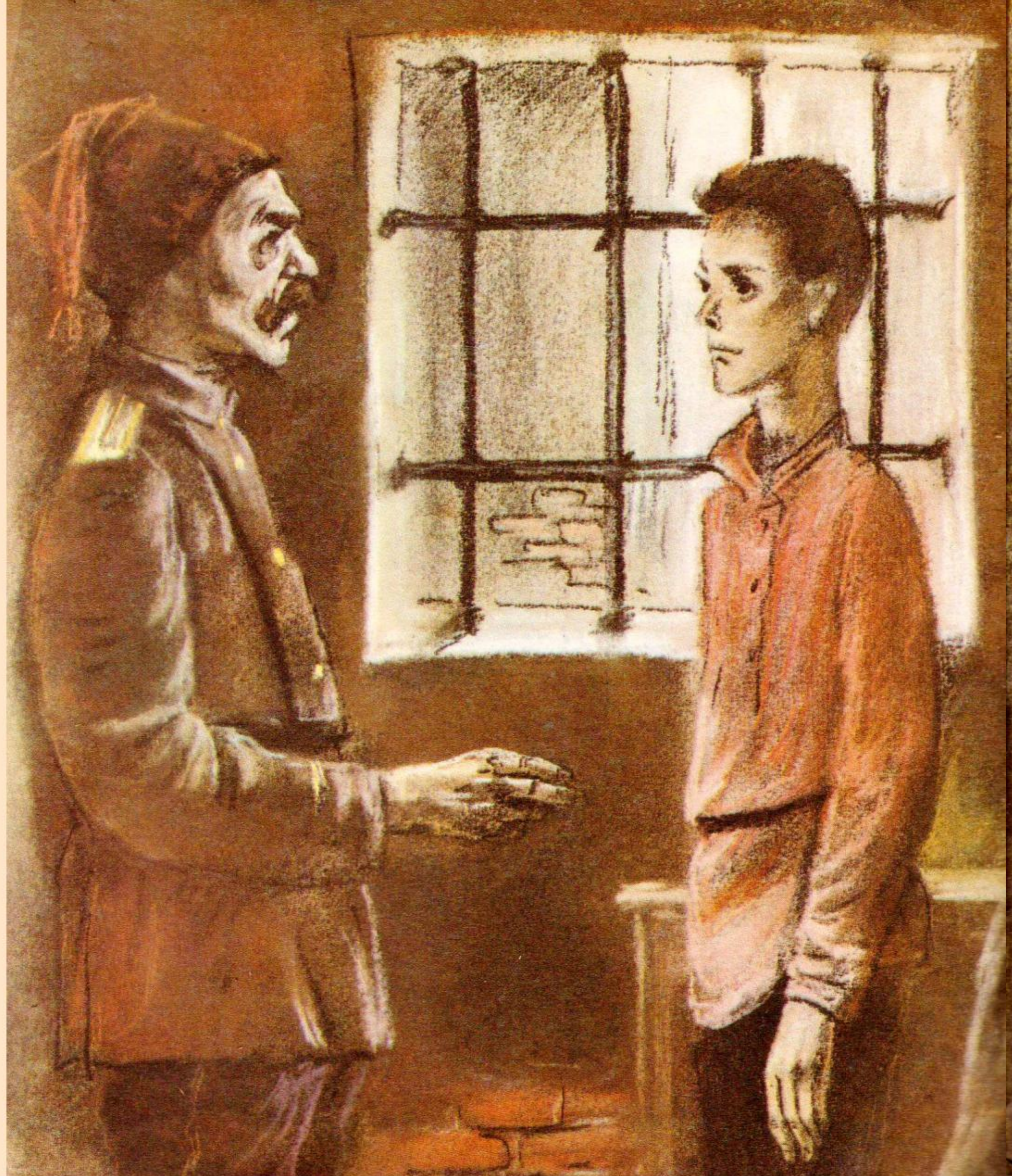
झुखराई काही तातडीच्या कामासाठी पावेलच्या घरातून निघाला आणि परतलाच नाही. काही दिवसांनंतर, पावेलने पेटलुराच्या एका माणसाने संगीन पॉईंटवर झुखराई नावाच्या खलाशीला नेत असल्याचे पाहिले. पावेलने सैनिकावर झडप घातली, त्याची रायफल घेतली आणि ती वेगाने बाजूला केली. सैनिकाने पावेलच्या हातातून रायफल वेगाने हिसकावून घेतली. पावेलने सैनिकाला खाली पडताच ओढले. झुखराई ताबडतोब त्यांच्याकडे पोहोचला आणि सैनिकाच्या डोक्यावर मुठी मारली. सैनिक खड्ड्यात पडला. झुखराई आणि पावेल जवळच्या प्लॉटच्या कुंपणावरून उडी मारून पळून गेले.

त्या संध्याकाळी, पावेलला त्याच्या घरी अटक करण्यात आली आणि कमांडंटकडे नेण्यात आले. त्याने पाच दिवस त्याची चौकशी केली, पण त्याला काहीही सापडले नाही. शिपायाने पावेलला ओळखले आणि त्याच्यावर वार केले, जवळजवळ त्याचा गळा दाबून मारले. पावेल फक्त एवढेच म्हणू शकला: "मला काहीही माहित नाही. मी कैद्याला सोडले नाही." कमांडंटने पावेलला गोळी मारण्यासाठी मुख्यालयाकडे परवानगी मागितली.

पावेलला केवळ योगायोगाने मृत्यूपासून वाचवण्यात आले. अतामन पेट्लियुराचे जवळचे सहकारी कर्नल चेरन्याक यांनी कैद्यांना ठेवलेल्या तळघरांना पाहण्याची मागणी केली. जेव्हा चेरन्याकने पावेलला विचारले की त्याला कशासाठी अटक करण्यात आली आहे, तेव्हा त्याने उत्तर दिले: "दोन कॉसॅक सैनिक आमच्या घरी राहत आहेत. मी माझ्या बुटांच्या तळव्यांसाठी त्यांच्या जुन्या खोगीरातून चामड्याचा तुकडा कापला आणि नंतर कॉसॅक मला येथे आणले."कर्नलने पावेलकडे तिरस्काराने पाहिले आणि म्हणाला: "बरं, आता तू घरी जाऊ शकतोस आणि तुझ्या वडिलांना सांगू शकतोस की तुला योग्य आश्रय द्यावा."जेव्हा पावेलने हे ऐकले तेव्हा त्याला त्याच्या कानांवर विश्वास बसला नाही. तो दाराकडे धावला.

पेटलियुराच्या माणसांना शहरातून हाकलून लावल्यानंतर, पावेल रेड आर्मीमध्ये सामील झाला. बराच काळ तो घरी कोणतीही बातमी पाठवत नव्हता. त्याची आई अनेकदा रडत असे. मग एका संध्याकाळी, आर्टेम आला आणि त्याने जाहीर केले की त्याला पावेलकडून एक पत्र मिळाले आहे.

"प्रिय आर्टेम, मी जिवंत आहे, पण पूर्णपणे बरा नाही. माझ्या कंबरेला गोळी लागली होती, पण मी आता बरा होत आहे. मी कोटोव्स्की कॅव्हलरी ब्रिगेडमध्ये सेवा करत आहे. आई ठीक आहे ना? तिला माझे प्रेम द्या. मी तुम्हाला जे काही त्रास दिला आहे त्याबद्दल मला माफ करा. तुमचा भाऊ, पावेल."

पावेल एक वर्षापासून लढत होता. तो एक बलवान सैनिक बनला होता. त्या वर्षी त्याने अनेक भयानक घटना पाहिल्या होत्या. इतर हजारो लोकांसोबत, तो आपल्या लोकांना सत्तेत ठेवण्यासाठी लढत होता. त्या काळात, जखमा किंवा आजारपणामुळे तो फक्त दोनदाच लढाई सोडून गेला होता.

त्यानंतर पावेलला बुडयोनीच्या पहिल्या घोडदळात स्थानांतरित करण्यात आले. ते एका गावात शिरले आणि तिथे विश्रांती घेतली. एक तरुण मशीनगन गाडीच्या मागे बसून अकॉर्डियन वाजवत होता. तो लयीत टिकू शकला नाही आणि वेगवान घोडदळाच्या नृत्यातही टिकू शकला नाही.पावेल गाडीजवळ आला.

वादकाने संगीत थांबवले आणि विचारले: "तुला काय हवे आहे?" कोरचागिनने वाद्यासाठी हात पुढे केला आणि म्हणाला: "मला वाजवू दे." मुलाने अनिश्चितपणे त्याच्या खांद्यावरून पट्टा काढला. पावेलने नेहमीप्रमाणे अकॉर्डियन त्याच्या गुडघ्यावर ठेवला आणि वाजवू लागला. मग, पक्ष्याप्रमाणे, नर्तकाने आपले हात पसरले आणि चक्कर मारायला सुरुवात केली. तो गुंतागुंतीच्या नमुन्यांमध्ये त्याचे पाय टॅप करू लागला

लाल सैन्याचे घोडदळ आक्रमणकर्त्यांवर हल्ला करत होते. पावेल आपल्या घोड्याच्या मानेवर टेकून पुढे सरकला. एका सहकारी घोडदळाने पावेलच्या डोळ्यासमोरच एका शत्रूला निर्दयीपणे ठार मारले. अचानक, एका चौरस्त्यावर, घोडदळातील सैनिकांना निळ्या गणवेशातील तीन पुरुष मशीनगनवर झुकलेले दिसले. चौथ्या सैनिकाने, ज्याच्या कॉलरवर सोनेरी वेणी असलेला अधिकारी होता, हल्ला करणाऱ्या घोडदळाला पाहिले आणि त्याने त्याची माऊसर रायफल तयार धरली. पावेल, आपला घोडा रोखू शकला नाही, त्याने थेट मशीनगनवर हल्ला केला. अधिकाऱ्याने गोळीबार केला. गोळी पावेलच्या गालाजवळून गेली. सरपटणाऱ्या घोड्याने अधिकाऱ्याला ढकलले. मशीनगनने जोरात गोळीबार केला. पावेलचा घोडा त्याला सरळ शत्रूच्या रांगेत घेऊन गेला

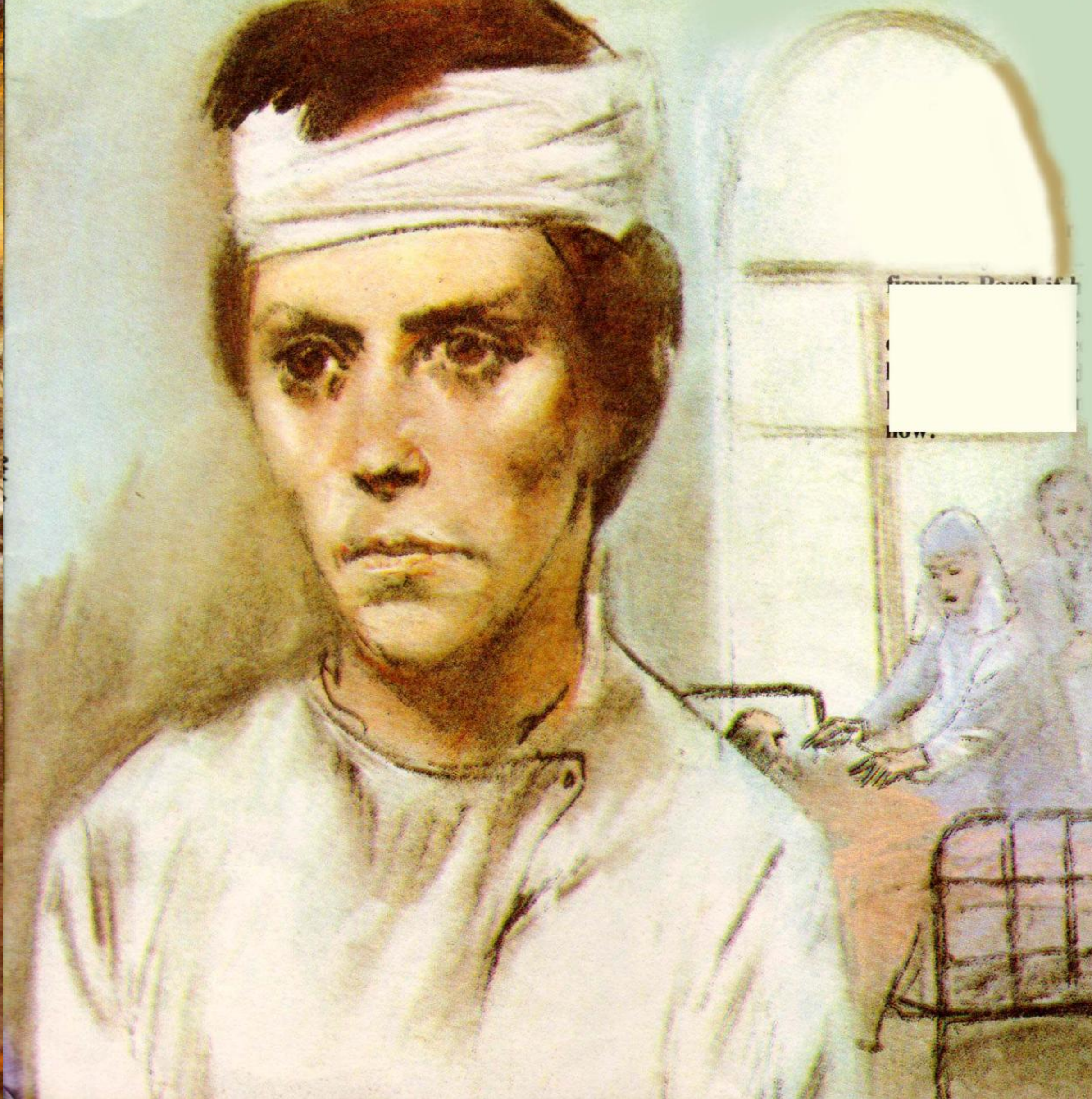

एके दिवशी, पावेलला सीलबंद लिफाफा घेऊन रेल्वे स्टेशनवर पाठवण्यात आले.तो इंजिनजवळ थांबला आणि विचारले: "कमांडर कोण आहे?" डोक्यापासून पायापर्यंत चामड्याने झाकलेल्या एका माणसाने वळून म्हटले: "मी आहे." पावेलने खिशातून पॅकेट काढले आणि म्हणाला: "माझ्याकडे तुमचे आदेश आहेत. कृपया लिफाफ्यावर सही करा."दरम्यान, इंजिनच्या चाकांजवळ कोणीतरी तेलाचा डबा घेऊन उभा होता. "बरं, तो तूच आहेस," कमांडरने लिफाफा पावेलला देत म्हटले.इंजिनजवळ उभा असलेला माणूस सरळ झाला आणि मागे वळला. पावेल घोड्यावरून उडी मारला: "आर्टेम, माझा भाऊ!""पावेल, तो खरोखर तूच आहेस का?" आर्टेम ओरडला, त्याच्या डोळ्यांवर विश्वास बसत नव्हता.

ल्वोव्ह जवळच्या लढाईत, घोडदळाच्या हल्ल्यादरम्यान, पावेलची टोपी पडली. त्याने त्याच्या घोड्याला लगाम घातला. समोरील घोडदळ आधीच शत्रूच्या रेषेतून बाहेर पडले होते. अचानक, एक सैनिक झुडुपातून बाहेर पडला आणि ओरडला: "डिव्हिजन कमांडर मरण पावला आहे!" पावेल रागाने भरला आणि त्याने स्वतःला युद्धाच्या मध्यभागी झोकून दिले. त्यांच्या कमांडिंग ऑफिसरच्या मृत्यूमुळे संतप्त झालेल्या सैनिकांनी शत्रूच्या पलटणीचा नाश केला. ते माघार घेणाऱ्या शत्रूच्या मागे मोकळ्या मैदानात धावले, परंतु तोफखान्यांचा हल्ला त्यांच्यावर झाला. पावेलच्या डोळ्यांसमोर हिरवी ज्वाला चमकली आणि त्याचे कान गर्जनेने भरले. मग तो त्याच्या घोड्याच्या डोक्यावरून उडी मारून जमिनीवर जोरात कोसळला.

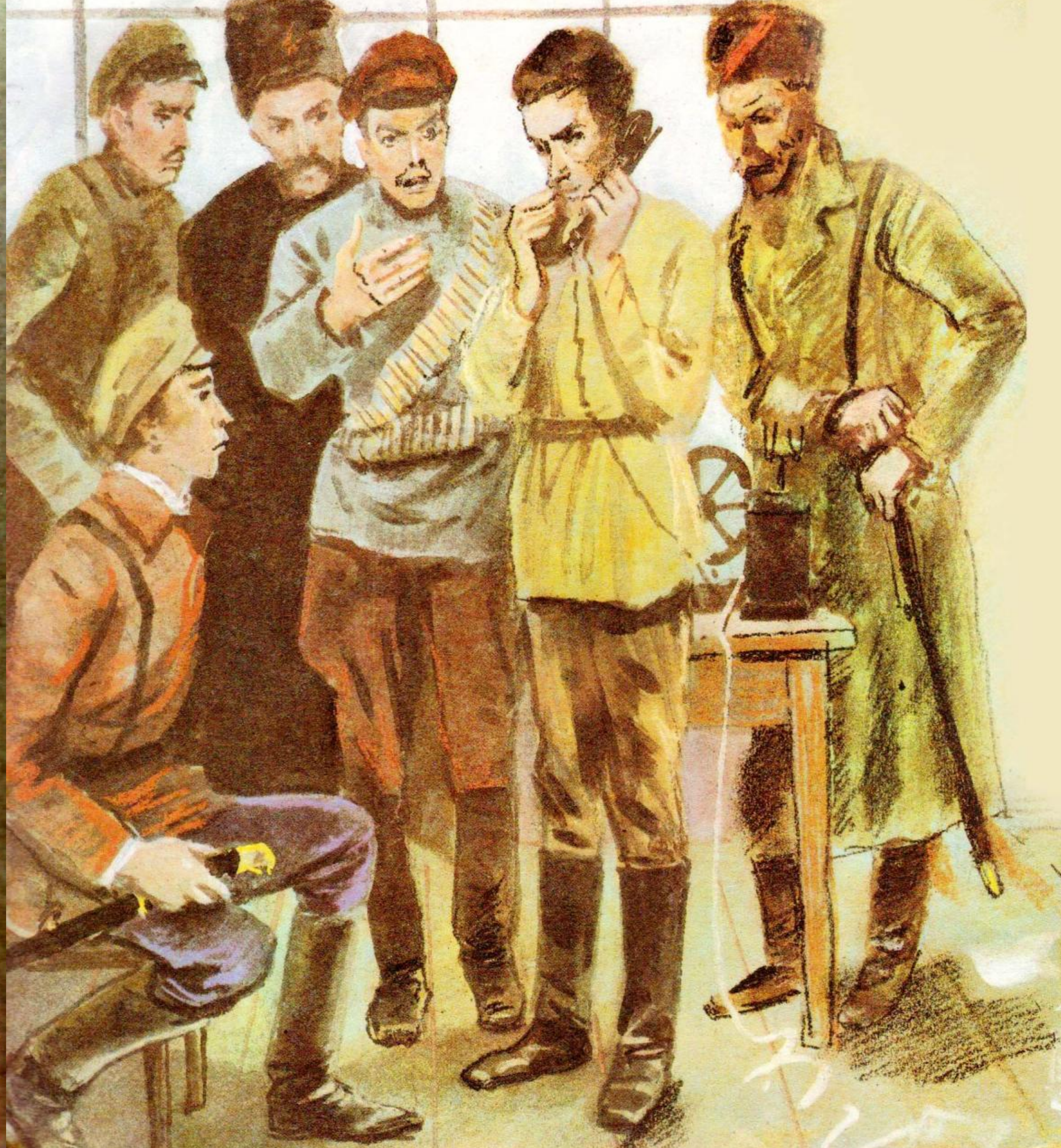

पावेल एक महिना फील्ड हॉस्पिटलमध्ये बेशुद्ध अवस्थेत पडला होता. त्याच्या डोक्याला खोल जखम झाली होती आणि त्याच्या उजव्या डोळ्यातील रक्तवाहिनी फुटली होती. त्याचा डोळा सुजला होता. संसर्ग टाळण्यासाठी डॉक्टरांना तो काढायचा होता. असे केल्याने पावेलचे शरीर विद्रूप झाले असते, म्हणून डॉक्टरांनी ते न करण्याचा निर्णय घेतला.पावेल बरा झाला. त्याचा उजवा डोळा आता अंध होता, पण त्याची दृष्टी सामान्य दिसत होती. हॉस्पिटलमधून बाहेर पडताना पावेल म्हणाला: "काश तो माझा डावा डोळा असता. आता मी बंदूक कशी हाताळू?"

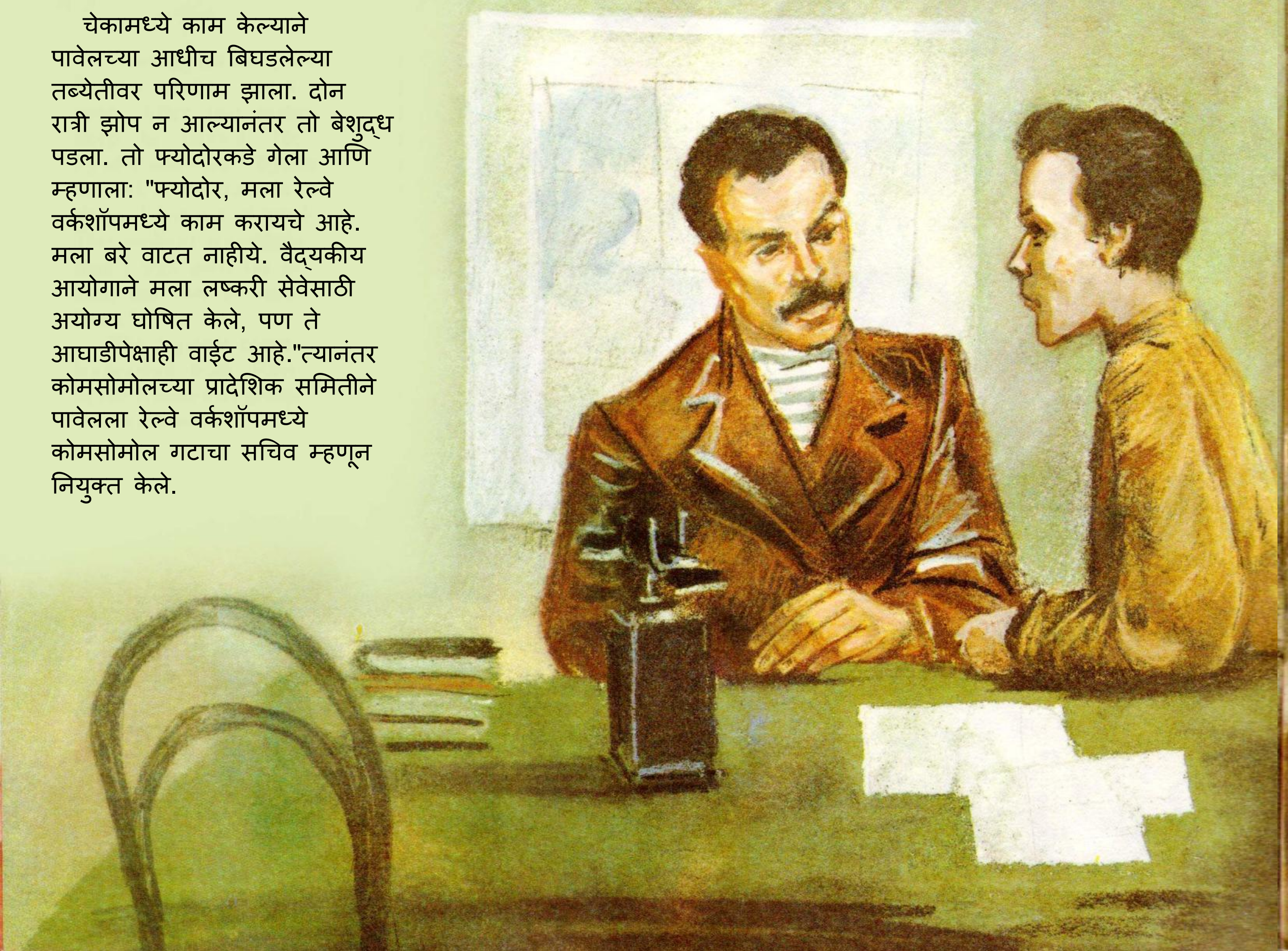
हॉस्पिटलमधून पावेल कीवला गेला. तिथे, रस्त्यावर, त्याला स्थानिक चेकाचे प्रमुख फ्योदोर झुखराई यांनी स्वाक्षरी केलेला एक आदेश दिसला. चेका ही क्रांतीविरोधी लढण्यासाठी स्थापन केलेली एक अधिकृत संघटना होती. पावेलचे हृदय आनंदाने उडी मारले. गृहयुद्धाच्या आघाडीवर एक हात गमावलेला फ्योदोर पावेलला पाहून खूप आनंद झाला. पावेल थेट कामाला लागला. झुखराई म्हणाला, "जोपर्यंत तुम्ही आघाडीसाठी पुरेसे बलवान होत नाही तोपर्यंत तुम्ही मला येथील प्रतिक्रांतिकारकांशी सामना करण्यास मदत करा. तुम्ही उद्यापासून तुमचे काम सुरू करू शकता."

क्रांतिविरोधी शेवटचा किल्ला नष्ट करण्यासाठी लाल सैन्य क्रिमियाकडे पुढे जात होते. लाल सैन्याच्या सैनिकांनी भरलेल्या गाड्या दक्षिणेकडे जाताना कीवमधून जात होत्या; उघड्या वॅगन्समध्ये गाड्या, स्वयंपाकघरातील साहित्य आणि बंदुका भरलेल्या होत्या. कीवमध्ये एका विशिष्ट विभागासाठी मार्ग मोकळा करण्याची मागणी करणारे टेलिग्राम येऊ लागले. चेकाच्या वाहतूक शाखेला, जिथे पावेल आता काम करत होता, ही गोंधळ सोडवण्याचे काम सोपवण्यात आले. युनिट कमांडर त्यांच्या कार्यालयात घुसून रिव्हॉल्व्हर दाखवत आणि त्यांच्या माणसांना ताबडतोब निघून जाण्याची मागणी करत.

चेकामध्ये काम केल्याने पावेलच्या आधीच बिघडलेल्या तब्येतीवर परिणाम झाला. दोन रात्री झोप न आल्यानंतर तो बेशुद्ध पडला. तो फ्योदोरकडे गेला आणि म्हणाला: "फ्योदोर, मला रेल्वे वर्कशॉपमध्ये काम करायचे आहे. मला बरे वाटत नाहीये. वैद्यकीय आयोगाने मला लष्करी सेवेसाठी अयोग्य घोषित केले, पण ते आघाडीपेक्षाही वाईट आहे."त्यानंतर कोमसोमोलच्या प्रादेशिक समितीने पावेलला रेल्वे वर्कशॉपमध्ये कोमसोमोल गटाचा सचिव म्हणून नियुक्त केले.

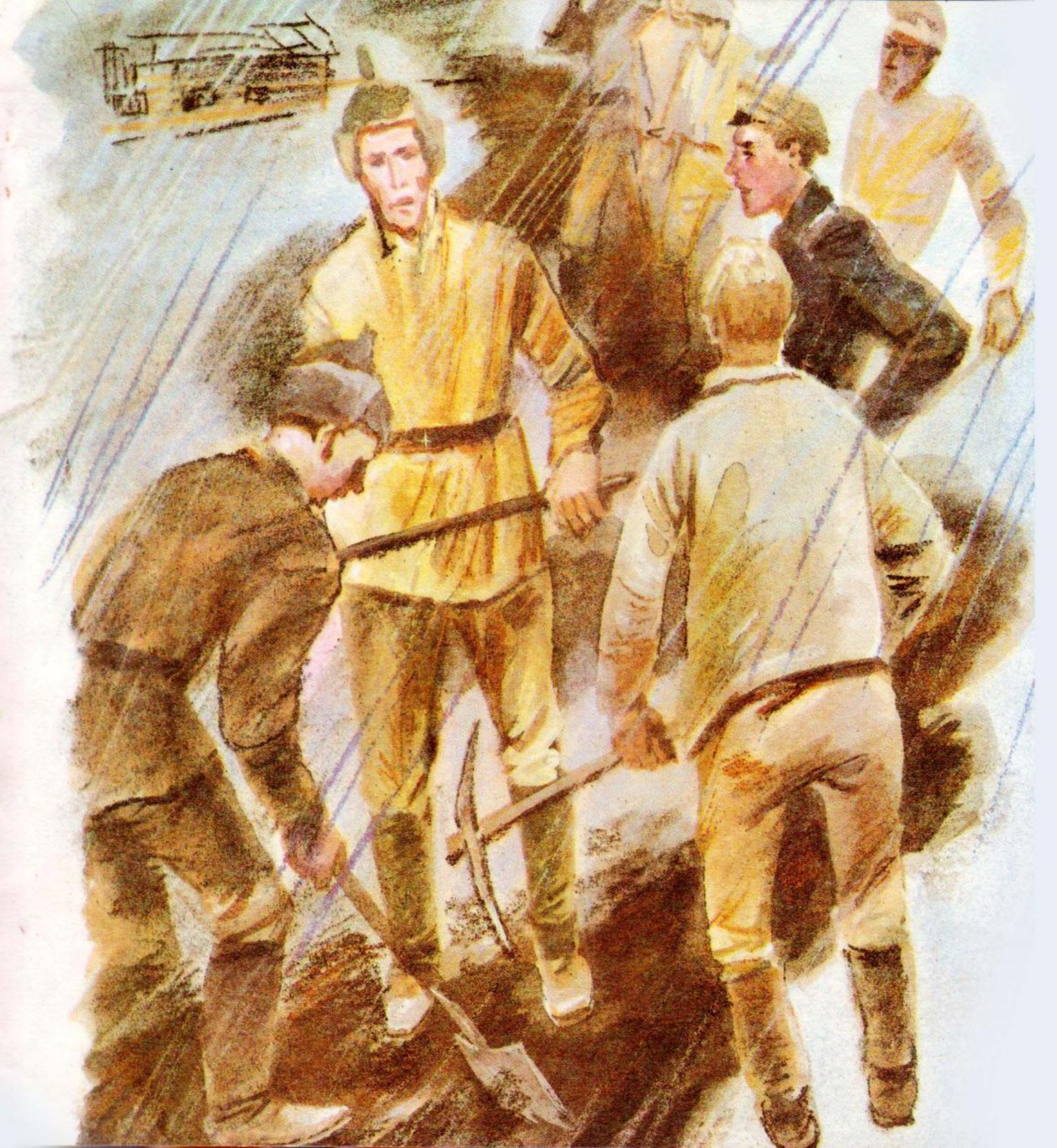

डिसेंबर १९२० मध्ये, पावेल शेपेटोव्हका येथे त्याच्या कुटुंबाला भेटायला गेला. त्याला पाहून त्याची आई आनंदाने रडली. तिचे डोळे पुन्हा एकदा आनंदाने चमकले. तीन दिवसांनी, मध्यरात्री, आर्टेम देखील घरी आला तेव्हा पावेलच्या आनंदाला सीमा नव्हती. पावेल कीवला परतण्यापूर्वी फक्त दोन आठवडे घरी राहिला, जिथे त्याची आतुरतेने वाट पाहत होता.

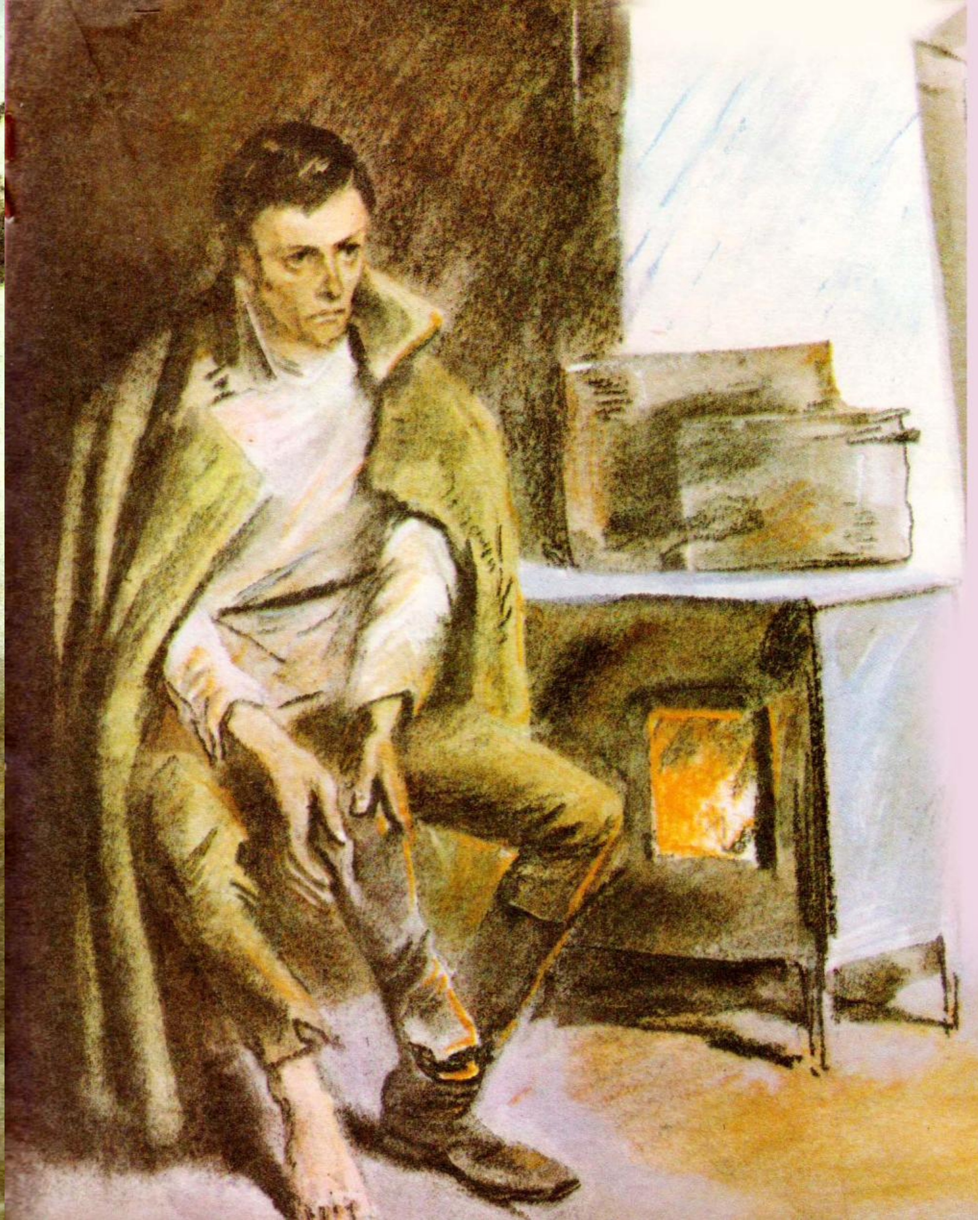
आणखी एक वर्ष गेले. आता शहराला एका नवीन धोक्याचा सामना करावा लागला: रेल्वे बंद पडल्याने इंधनाची तीव्र टंचाई निर्माण झाली, म्हणजेच हिवाळ्यात भूक आणि थंडी. सर्व काही लाकूड आणि भाकरीवर अवलंबून होते.स्थानिक सोव्हिएत अध्यक्षांच्या कार्यालयात तेरा जण नकाशाभोवती बसले होते."पाहा," फ्योदोर म्हणाला, "येथे रेल्वे स्टेशन आहे आणि सहा किलोमीटर अंतरावर कापलेल्या लाकडासाठी एक मोठा डेपो आहे. आम्हाला त्या सहा किलोमीटर ओलांडून तेथे साठवलेले २१०,००० घनमीटर लाकूड स्टेशनवर वाहून नोयचे आहे. मित्रांनो, ते करण्याचा एकच मार्ग आहे आणि तो म्हणजे पुढील तीन महिन्यांत स्टेशनपासून लाकूड गोदामापर्यंत एक नॅरो-गेज रेल्वे लाईन बांधणे. यासाठी ३५० कामगार आणि दोन अभियंते लागतील. त्या सर्वांना राहण्यासाठी फक्त एक जुनी, सोडून दिलेली शाळा आहे. आम्हाला कामगारांना एका वेळी फक्त दोन आठवड्यांसाठी गटात पाठवावे लागेल, कारण ते आता काम सहन करू शकणार नाहीत."

लोक रेल्वे मार्गासाठी बांध बांधण्यासाठी प्रचंड खणकाम करत होते. हलका पाऊस पडत होता. जुन्या शाळेची दगडी रचना नाजूक आणि अशुभ दिसत होती. खिडक्या आणि दारांच्या जागी मोठे खड्डे होते आणि स्टोव्हच्या दारांना काळ्या भेगांनी झाकले होते. चार मोठ्या खोल्यांमध्ये फक्त काँक्रीटचा फरशी उरला होता. रात्री, चारशे माणसे ओल्या, चिखलाच्या कपड्यांमध्ये झोपण्यासाठी त्यावर झोपत असत. ते उबदारपणासाठी एकत्र जमत असत. त्यांचे कपडे सुकत नव्हते. खिडकीच्या चौकटींवर टांगलेल्या पोत्यांमधून पावसाचे थेंब जमिनीवर पडत होते आणि उघड्या दारांमधून जोरदार वारा आत येत होता. सकाळी, ते चहा घेत असत आणि लगेचच बांधावर कामाला जात असत. दररोज, दुपारच्या जेवणासाठी, ते उकडलेली डाळ आणि कोळशाच्या काळ्या ब्रेड खात असत, ज्यामुळे त्यांना खूप मळमळ होत असे.

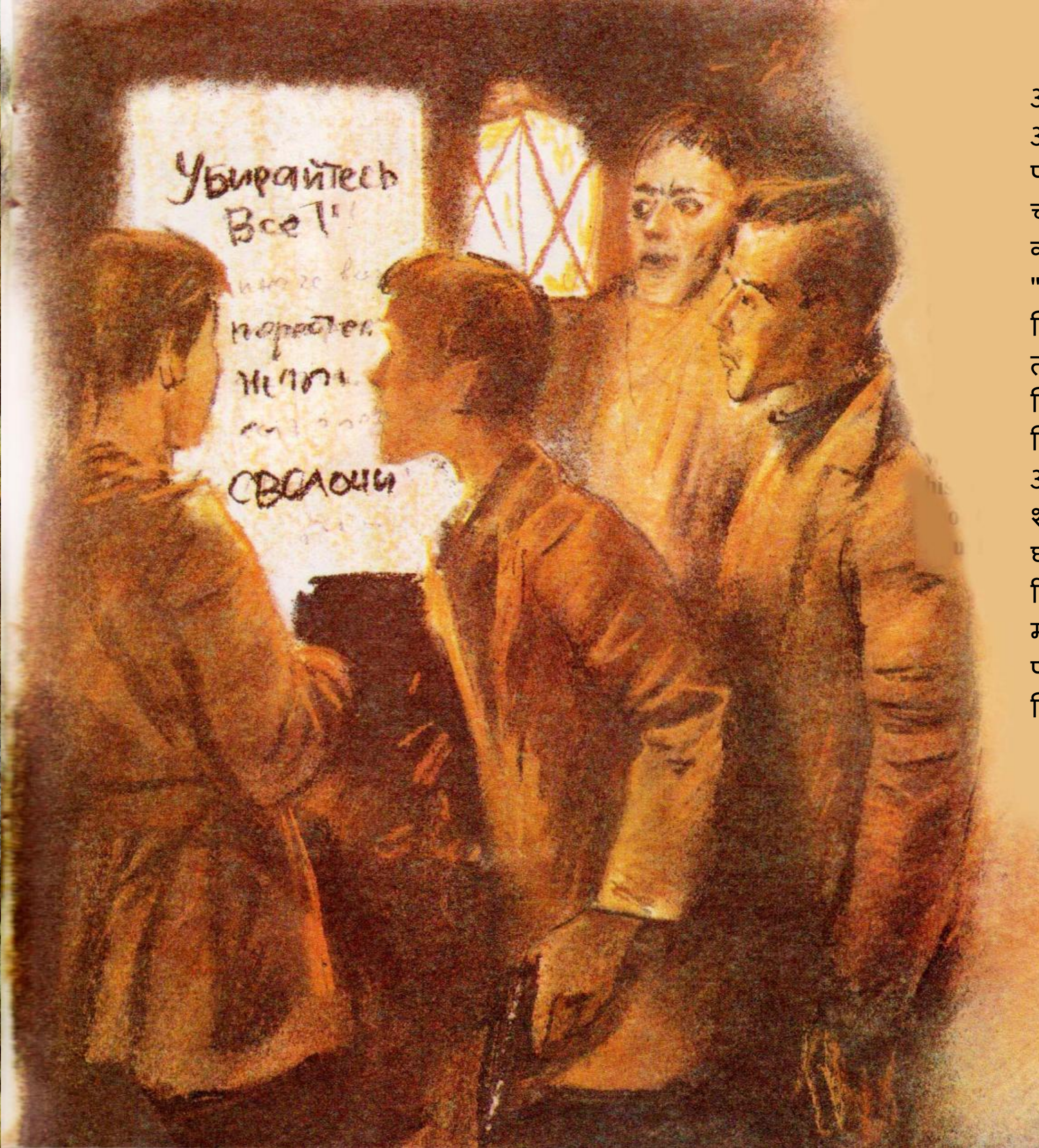
पाऊस थांबत नव्हता. पावेलने जाड चिखलातून त्याचा पाय बाहेर काढला, त्याच्या बुटाचा कुजलेला तळवा पूर्णपणे खराब झाला. तो त्याच्या बुटाचा उरलेला भाग घेऊन शाळेच्या इमारतीत गेला. तो चुलीजवळ बसला आणि त्याचे थंड, सुन्न पाय उबवण्यासाठी पसरवले.

लाईनमनची पत्नी त्याला म्हणाली: "हे बघ, लवकरच जेवणाची अपेक्षा करू नकोस. मी पाहतेय बेटा, तू कामावरून सुट्टी घेत आहेस. तू कुठे पाय ठेवतोस ते बघ? हे स्वयंपाकघर आहे, बाथरूम नाही.""माझा बूट तुटला आहे," पावेल म्हणाला.

मग त्या महिलेला तिच्या कठोर शब्दांची लाज वाटली: "मला वाटले होते की तू भटक्या आहेस." त्या महिलेने पावेलच्या बूटकडे पाहिले. "ते दुरुस्त करून काही फायदा होणार नाही. मी तुला एक जुना गॅलोश आणि पाय गुंडाळण्यासाठी काही जाड कापड देईन." पावेल शांतपणे कृतज्ञ डोळ्यांनी त्या महिलेकडे पाहत राहिला.

लाइन बांधण्याचे काम सांभाळणारे वडील टोकरेव्ह रागाच्या भरात शहरातून परतले. त्यांनी आघाडीच्या कम्युनिस्टांना एकत्र बोलावले आणि म्हणाले: "मित्रांनो, मी तुम्हाला खरे सांगतो. काहीही काम झालेले नाही. तुमची जागा घेण्यासाठी आम्ही अद्याप एक गट तयार करू शकलो नाही. आता कोणत्याही क्षणी बर्फ गोठण्यास सुरुवात होईल, परंतु त्यापूर्वी आम्हाला कसे तरी दलदल पार करावी लागेल. जर आम्ही ते करू शकलो नाही, तर आम्हाला स्वतःला बोल्शेविक म्हणवण्याचा अधिकार नाही. आम्ही आज एक बैठक घेऊ आणि सर्वांना परिस्थिती समजावून सांगू. जेणेकरून जे पक्षाचे सदस्य नाहीत ते सकाळी घरी जाऊ शकतील आणि आम्ही कामावर राहू शकू."

जंगलात गोळीबाराचा आवाज आला. घोड्यावर बसलेला एक माणूस अंधारात बॅरेकमधून पळून गेला. प्लायवूडचा तुकडा दरवाजाच्या चौकटीला खिळला होता. कोणीतरी काडीचा तुकडा पेटवला आणि लिहिले: "स्टेशन सोडा आणि जिथून आलात तिथे परत जा. जो कोणी थांबेल त्याला मारले जाईल. उद्या रात्रीपर्यंत निघून जा. अतामान चेस्नोक."काही दिवसांनी, सुमारे एक डझन घोडेस्वार अंधारात बॅरेकजवळ आले. रात्रीच्या शांततेत एकच गोळी वाजली. पावेल घाबरलेल्या बोटांनी त्याच्या रिव्हॉल्व्हरच्या ड्रममधील काडतुसे मोजत बसला. मग गोळीबार थांबला. पावेलने काळजीपूर्वक दार उघडले. पण तिथे कोणीही नव्हते.

दुपारी, शहरातून एक ट्रॉली आली, ज्यामध्ये प्रादेशिक पक्ष समितीचे सचिव फ्योदोर आणि अकिम होते. टोकरेव्हने त्यांचे स्वागत केले. "डाकूंचा हल्ला हा फक्त अर्धा त्रास आहे. वाटेत एक तीव्र उतार आहे. आपल्याला बरीच माती खणावी लागेल."अकिमने त्याला विचारले: "तुम्ही वेळेवर रेषा पूर्ण करू शकाल का?“

"खरं सांगायचं तर, ते अशक्य आहे, पण आपल्याला अजूनही ते करावे लागेल. आपण येथे दोन महिने आहोत आणि चौथी पाळी संपणार आहे. मुख्य कर्मचारी येथे सतत काम करत आहे आणि केवळ त्यांचा उत्साह आणि तरुणपणा त्यांना पुढे नेत आहे. त्यांच्याकडे पहा: ते सोन्यापेक्षा जास्त किमतीचे आहेत.

"झुखराईने कठोर परिश्रमाने वाकलेल्या त्यांच्या पाठीकडे पाहिले आणि हळूवारपणे म्हणाला: "तुम्ही बरोबर आहात, टोकरेव्ह, ते लोक सोन्यापेक्षा जास्त किमतीचे आहेत. येथेच पोलाद संयमी आणि कडक होतो."

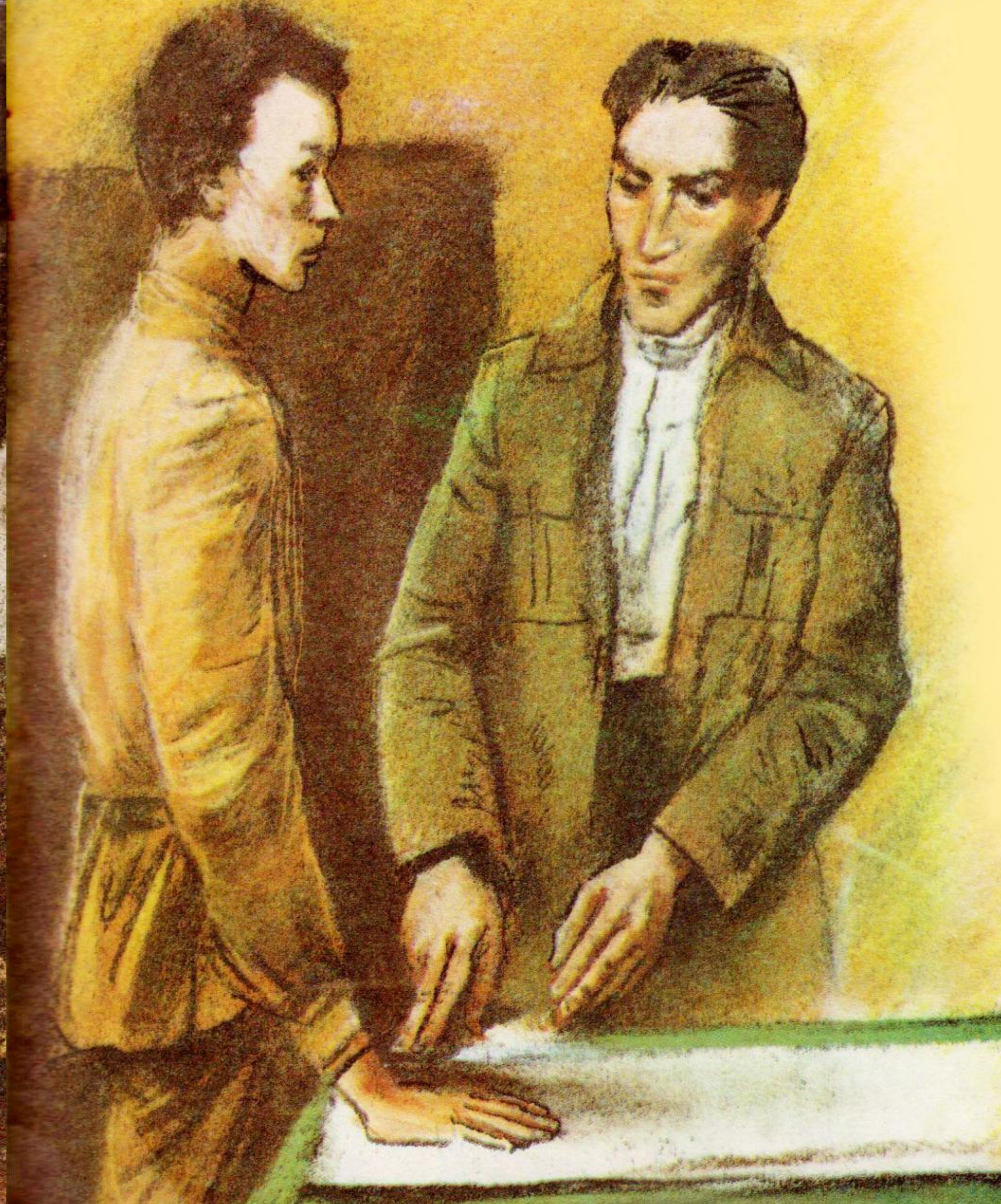

हळूहळू ते त्यांच्या ध्येयाजवळ येत होते, पण त्यांची प्रगती खूपच मंद होती: दररोज डझनभर कामगार टायफॉइड तापाने आजारी पडत होते. पावेलला बऱ्याच काळापासून ताप होता, पण आज तो नेहमीपेक्षा जास्त आजारी होता. तो कसा तरी स्टेशनवर धडपडण्यात यशस्वी झाला, त्याचा तोल गेला आणि पडला.काही तासांनंतर तो सापडला आणि बॅरेकमध्ये परत नेण्यात आला. तो श्वास घेण्यास कठीण होता आणि बेशुद्ध होता. चिलखती वाहनातून आलेल्या डॉक्टरांच्या सहाय्यकाच्या मते, पावेलला गंभीर न्यूमोनिया आणि टायफॉइड ताप होता.

तारुण्याचा विजय झाला आणि पावेल हळूहळू त्याची शक्ती परत मिळवू लागला. बरे होत असताना, त्याने बराच वेळ चालण्यात घालवला आणि एके दिवशी तो एका स्मशानात पोहोचला. तिथे त्याने विचार केला: "माणसासाठी जीवनापेक्षा मौल्यवान काहीही नाही. तो फक्त एकदाच जगतो. त्याने आपले जीवन अशा प्रकारे जगले पाहिजे की त्याला वाया गेलेल्या वर्षांबद्दल पश्चात्ताप होणार नाही, त्याच्या क्षुल्लक भूतकाळाबद्दल लाज वाटणार नाही. त्याने असे जगले पाहिजे की त्याच्या मृत्यूच्या वेळी तो अभिमानाने म्हणू शकेल: मी माझे सर्व आयुष्य आणि माझी सर्व शक्ती जगातील सर्वात महान आदर्शासाठी समर्पित केली आहे: मानवजातीचे स्वातंत्र्य. आपण पूर्ण उत्कटतेने जीवन जगले पाहिजे, जेणेकरून कोणताही विचित्र आजार किंवा दुःखद अपघात ते कमी करू शकणार नाही."

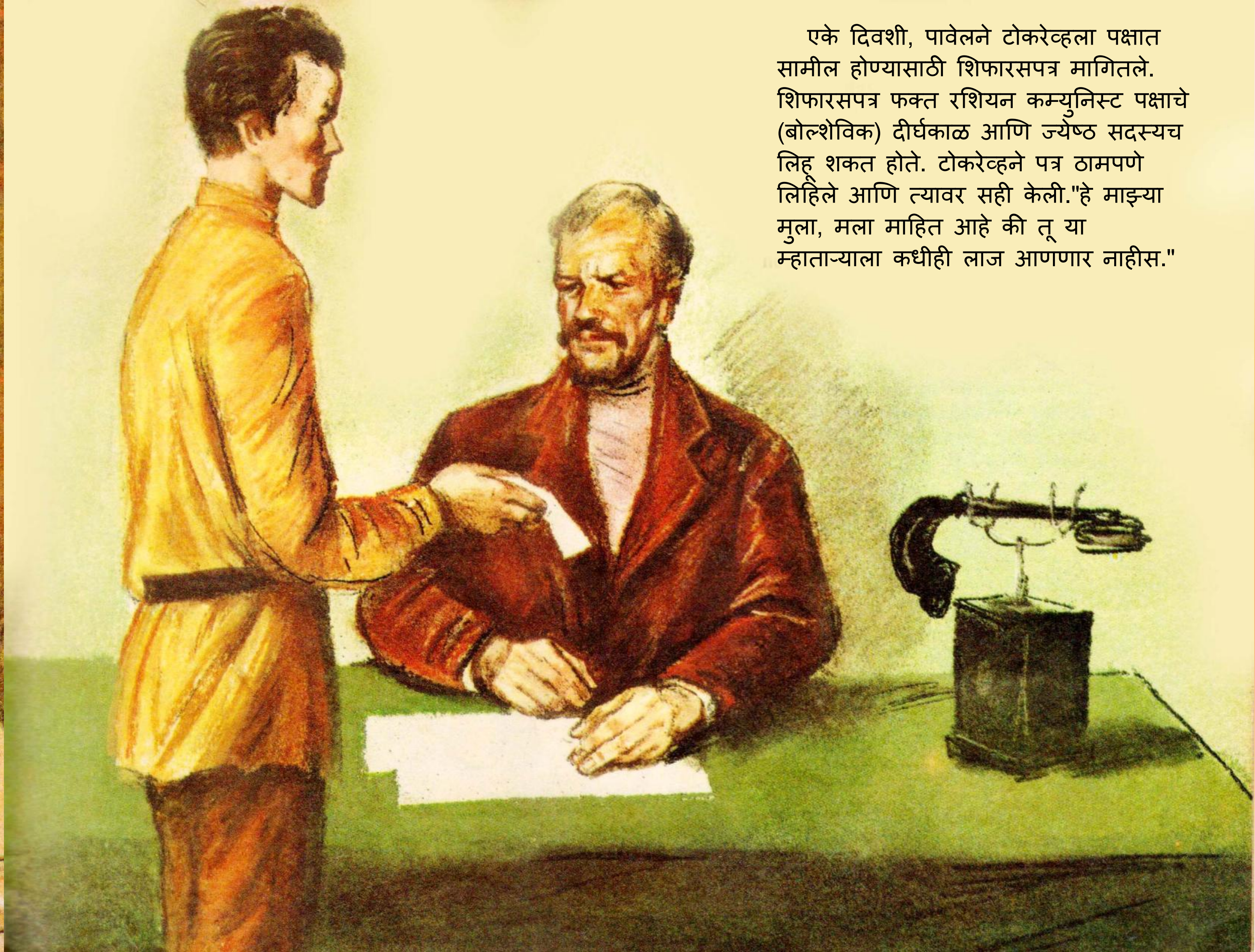
पावेल रेल्वे वर्कशॉपमध्ये इलेक्ट्रिशियनचा सहाय्यक म्हणून कामावर परतला. त्याने जिल्हा पक्ष समितीच्या सचिवांना त्याच्या कोमसोमोल नेतृत्वाच्या जबाबदाऱ्यांपासून काही काळासाठी मुक्त करण्यासाठी पटवून देण्याचा प्रयत्न केला. "आमच्याकडे येथे लोकांची कमतरता आहे आणि तुम्हाला वर्कशॉपमध्ये आराम करायचा आहे. तुम्ही आजारी आहात असे मला सांगू नका. मला खरे कारण सांगा."

"एक कारण म्हणजे मला अभ्यास करायचा आहे."

"बरं, ते खरं आहे. तुम्हाला वाटतं की मला अभ्यास करायचा नाही?"पण शेवटी, सचिव पावेलशी सहमत झाले.

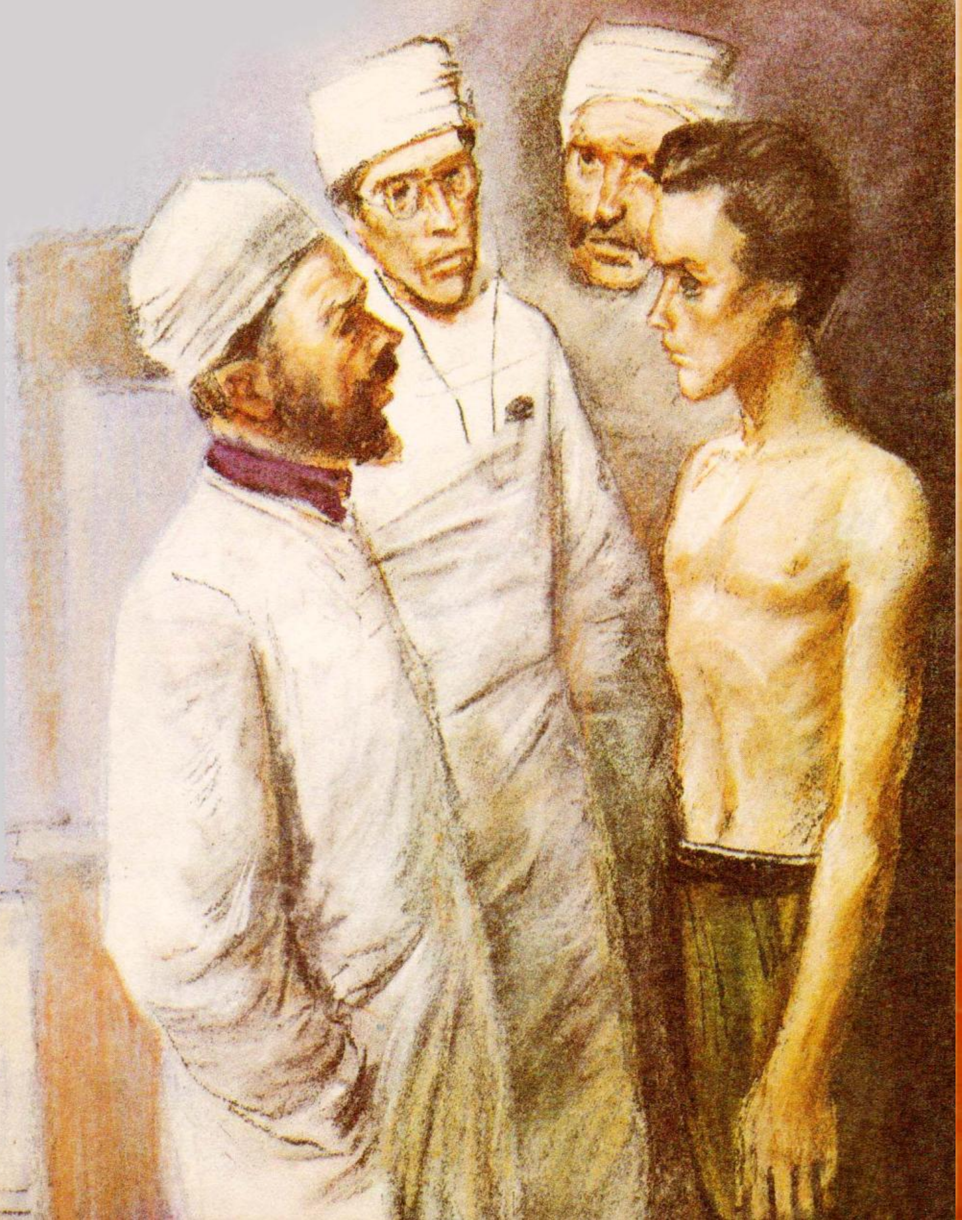
दररोज संध्याकाळी, पावेल रात्री उशिरापर्यंत सार्वजनिक ग्रंथालयात बसायचा. त्याला प्रत्येक पुस्तक उलटून वाचण्याची परवानगी होती. उंच पुस्तकांच्या कपाटांना आधार देण्यासाठी शिडीचा वापर करून, पावेल तासन्तास पुस्तके उलटून पाहण्यात आणि आवडीच्या वस्तू शोधण्यात घालवत असे.

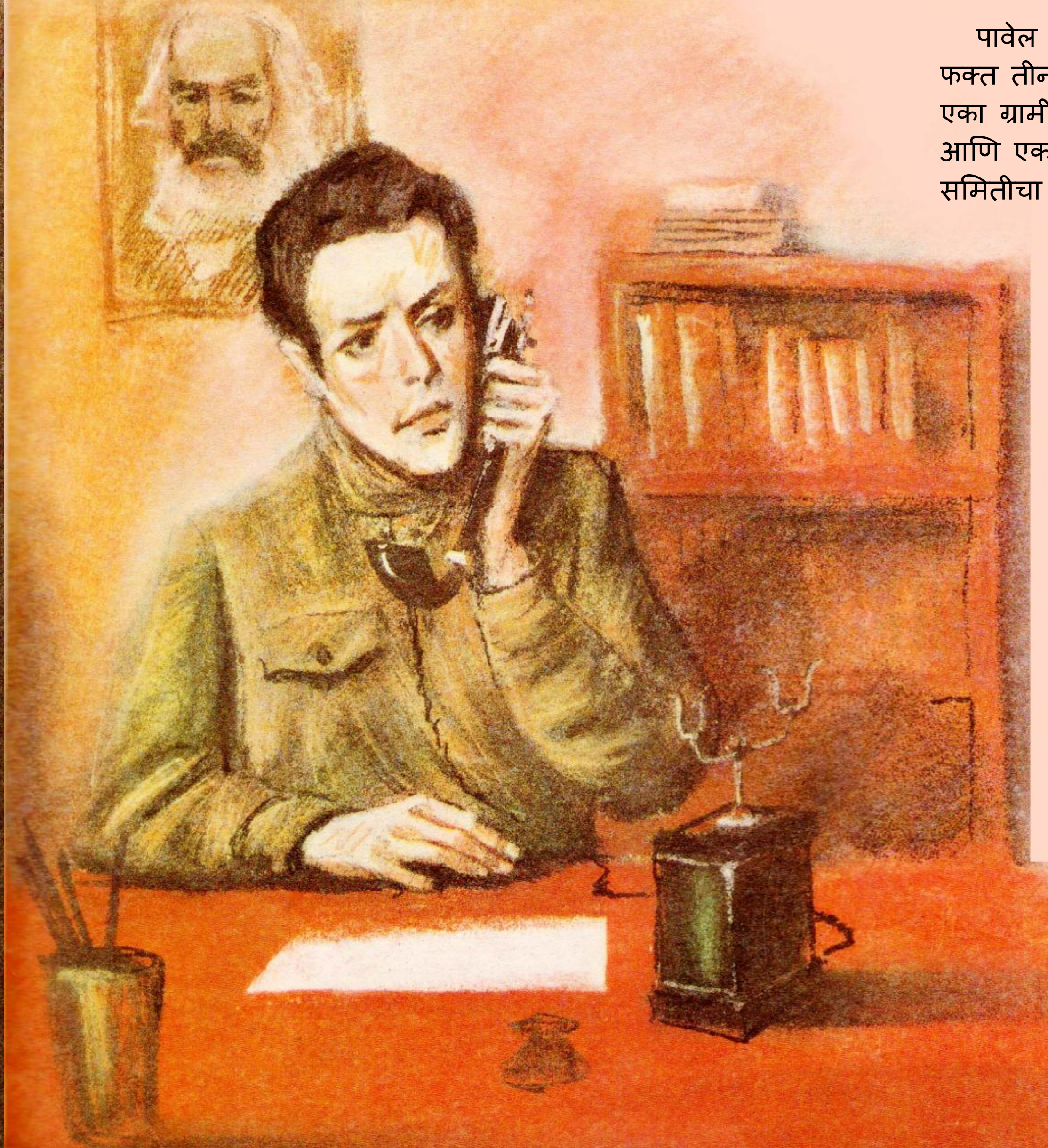

एके दिवशी, पावेलने टोकरेव्हला पक्षात सामील होण्यासाठी शिफारसपत्र मागितले. शिफारसपत्र फक्त रशियन कम्युनिस्ट पक्षाचे (बोल्शेविक) दीर्घकाळ आणि ज्येष्ठ सदस्यच लिहू शकत होते. टोकरेव्हने पत्र ठामपणे लिहिले आणि त्यावर सही केली."हे माझ्या मुला, मला माहित आहे की तू या म्हाताऱ्याला कधीही लाज आणणार नाहीस."

परिस्थितीने पावेलच्या भविष्यातील योजना बदलल्या.हिवाळा येण्याच्या अगदी आधी, तरंगत्या लाकडांनी नदीला अडथळा निर्माण केला. शरद ऋतूतील पुरामुळे नदीकाठचे पाणी तुटले होते. त्यानंतर लाकडे वाहू लागली. मौल्यवान लाकूड वाचवण्यासाठी कोमसोमोल सदस्यांना पाठवण्यात आले. पावेलने त्याच्या साथीदारांना सांगितले नाही की त्याला तीव्र सर्दी होत आहे आणि एका आठवड्यानंतर तो गंभीर आजारी पडला. त्याला दोन आठवडे संधिवाताचा त्रास होत होता आणि जेव्हा त्याला रुग्णालयातून सोडण्यात आले तेव्हा त्याला काम करणे अधिकाधिक कठीण होऊ लागले.काही दिवसांनी, वैद्यकीय मंडळाने पावेलला कामासाठी अयोग्य घोषित केले. त्याला पगार आणि अपंगत्व भत्ता देण्यात आला, जो त्याने नाकारला.

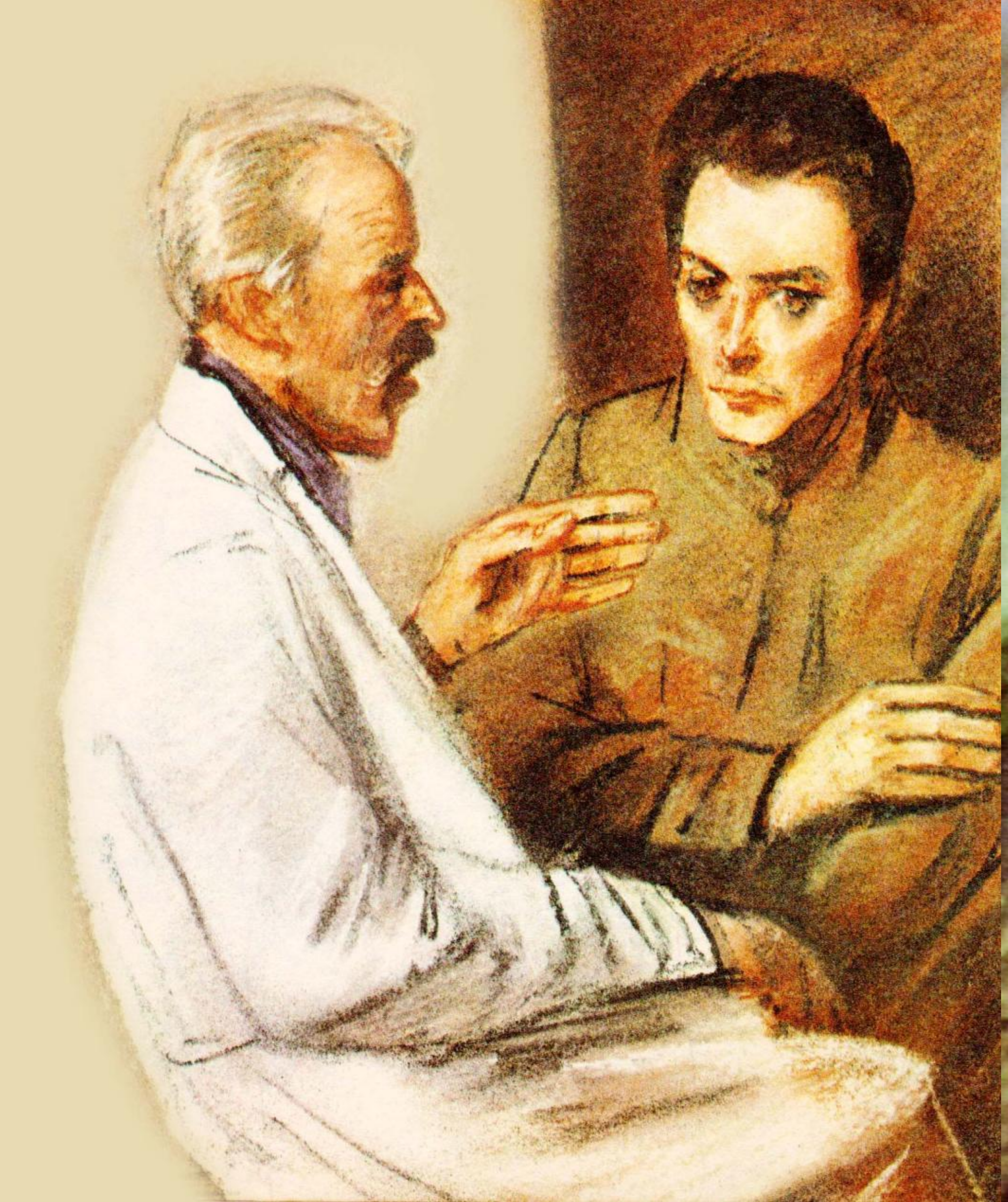

पावेल कोरचागिनला तोडणे सोपे नव्हते. फक्त तीन आठवड्यांनंतर, कोमसोमोलने त्याला एका ग्रामीण जिल्ह्यात मोहिमेवर पाठवले आणि एका वर्षानंतर तो प्रादेशिक कोमसोमोल समितीचा सचिव म्हणून निवडला गेला.

उन्हाळा आला की, पावेलचे मित्र एक एक करून सुट्टीवर गेले. त्याने त्यांना आरोग्य रिसॉर्टमध्ये राहण्याची व्यवस्था शोधण्यास मदत केली. ते निघून गेल्यावर, त्याला स्वतःच्या कामासह त्यांच्या कामातही जावे लागे. त्याचे मित्र नवीन ऊर्जा आणि उत्साहाने भरलेले परतायचे. नंतर, आणखी मित्र निघून जायचे. कोणी ना कोणी संपूर्ण उन्हाळ्यात बाहेर असायचे. पण पावेल कामावरून एकही दिवस सुट्टी घेऊ शकत नव्हता. उन्हाळा असाच गेला; पावेलला शरद ऋतू आणि हिवाळा आवडत नव्हता, कारण या ऋतूंमुळे त्याला खूप शारीरिक त्रास होत असे.

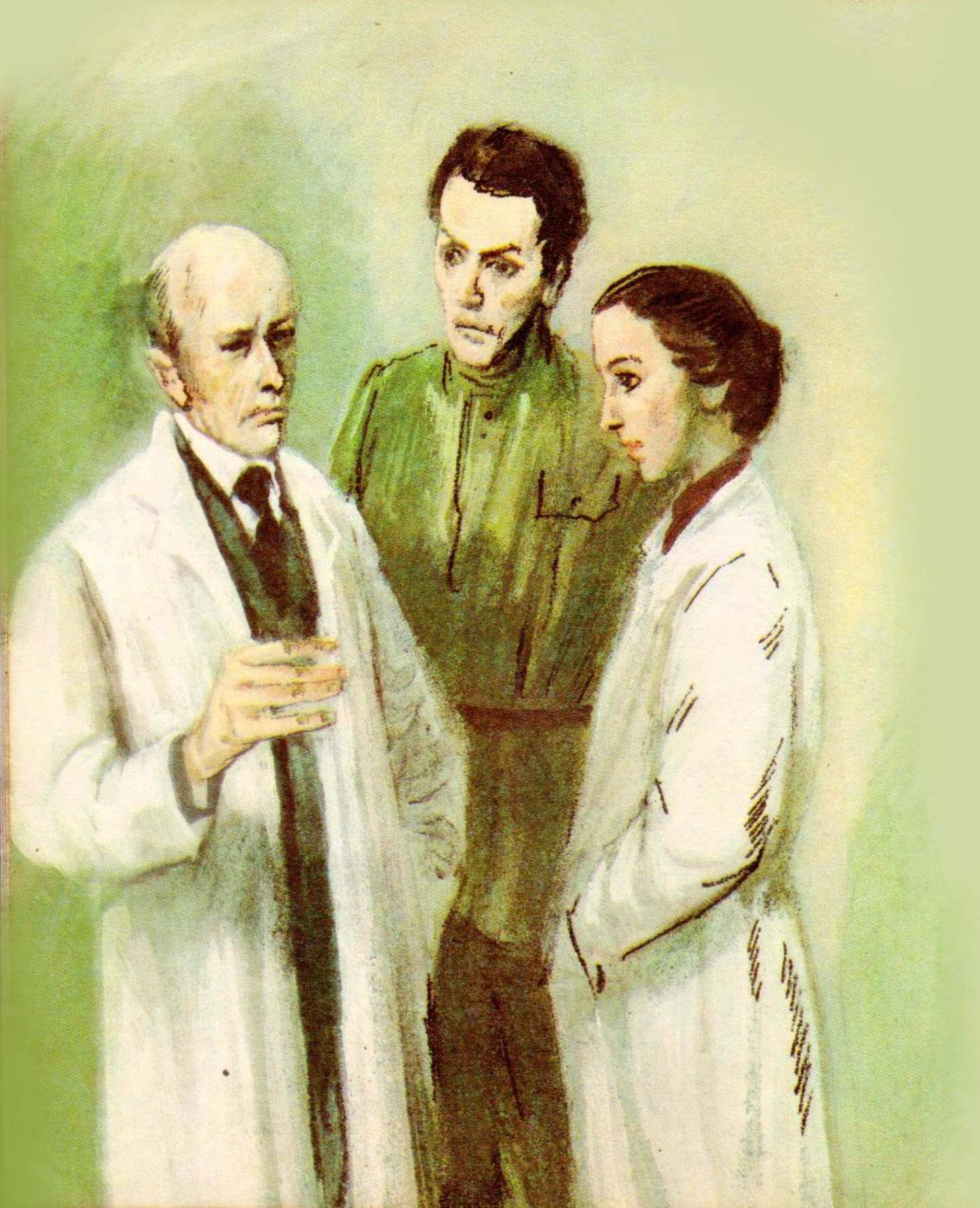
पावेल स्वतः हे स्वीकारू शकत नव्हता की तो वर्षानुवर्षे कमकुवत होत चालला आहे. त्याच्याकडे फक्त दोनच पर्याय होते: एकतर स्वतःला अपंग घोषित करा किंवा शक्य तितक्या काळ त्याच्या पदावर राहा. पावेलने नंतरचा पर्याय निवडला. एके दिवशी, डॉक्टरांनी त्याला सांगितले: "कोर्चगिन, तू ठीक दिसत नाहीस. तू पूर्ण तपासणी करून घे.“

वैद्यकीय आयोगाने पावेलला "तात्काळ रजा, त्यानंतर दीर्घकालीन उपचार आणि नंतर सघन उपचार घेण्याची शिफारस केली. अन्यथा, गंभीर परिणाम होण्याची शक्यता होती."

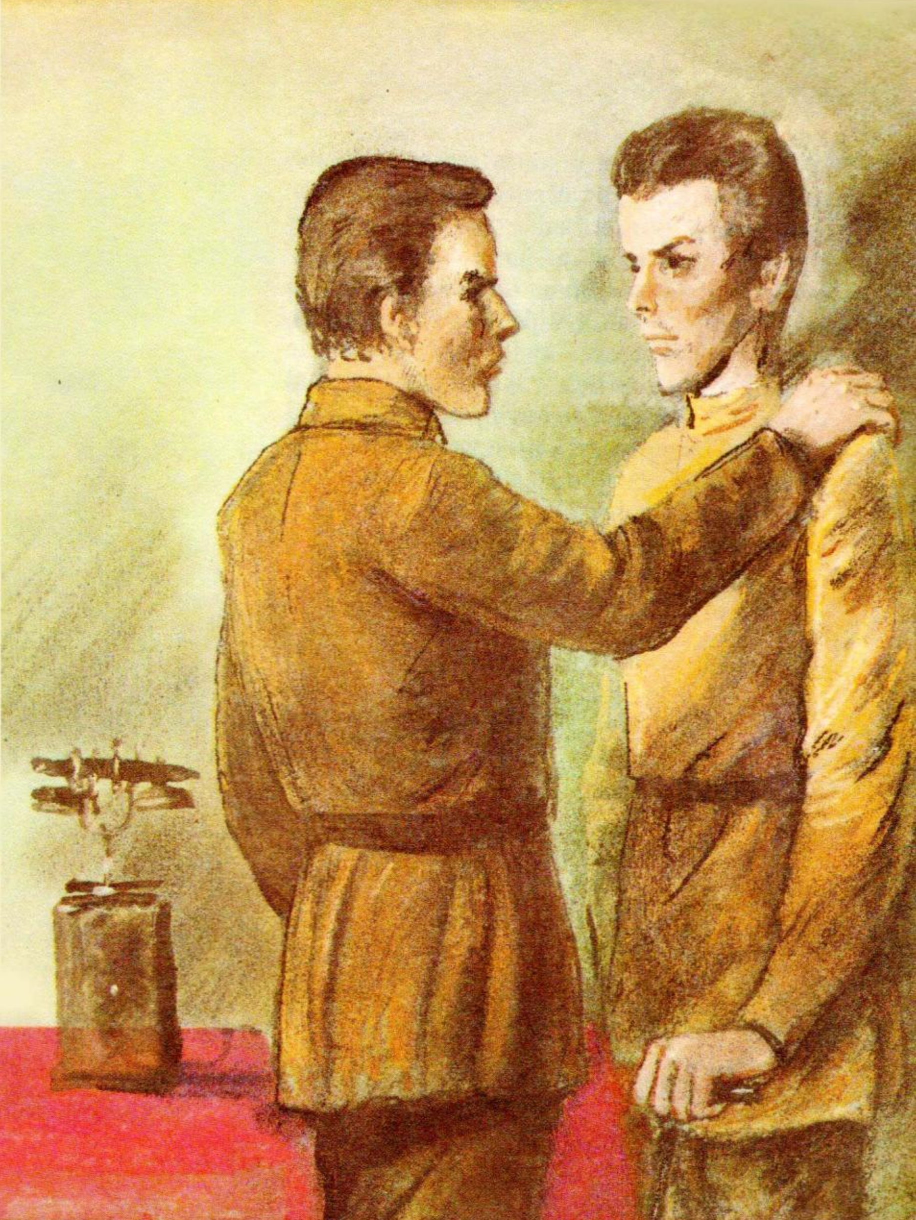

पावेलने सेनेटोरियममध्ये फक्त एक आठवडा घालवला. तो जास्त काळ राहू शकला नाही आणि उपचार पूर्ण न करता निघून गेला. परत आल्यावर त्याला एक नवीन काम देण्यात आले. त्या शरद ऋतूमध्ये, पावेल ज्या गाडीतून प्रवास करत होता ती गाडी खड्ड्यात घसरली आणि उलटली.पावेलने आर्टेमला लिहिले: "जखमांमुळे मी पुन्हा माझ्या कामापासून दूर राहिलो आहे. मला एक नवीन पदवी मिळाली आहे: 'अपंग'. मला भयंकर वेदना होत आहेत आणि परिणामी, माझ्या उजव्या गुडघ्याची हालचाल थांबली आहे, माझ्या संपूर्ण शरीरात असंख्य टाके पडले आहेत आणि अलीकडील वैद्यकीय अहवालानुसार, सात वर्षांपूर्वी मला झालेल्या पाठीच्या कण्याच्या दुखापतीची मला मोठी किंमत मोजावी लागू शकते. जर मला पुन्हा लढण्याची संधी मिळाली तर मी काहीही सहन करण्यास तयार आहे. उद्या मी दुसऱ्या सेनेटोरियममध्ये जाणार आहे. तुमचा उत्साह कायम ठेवा, पावेल."

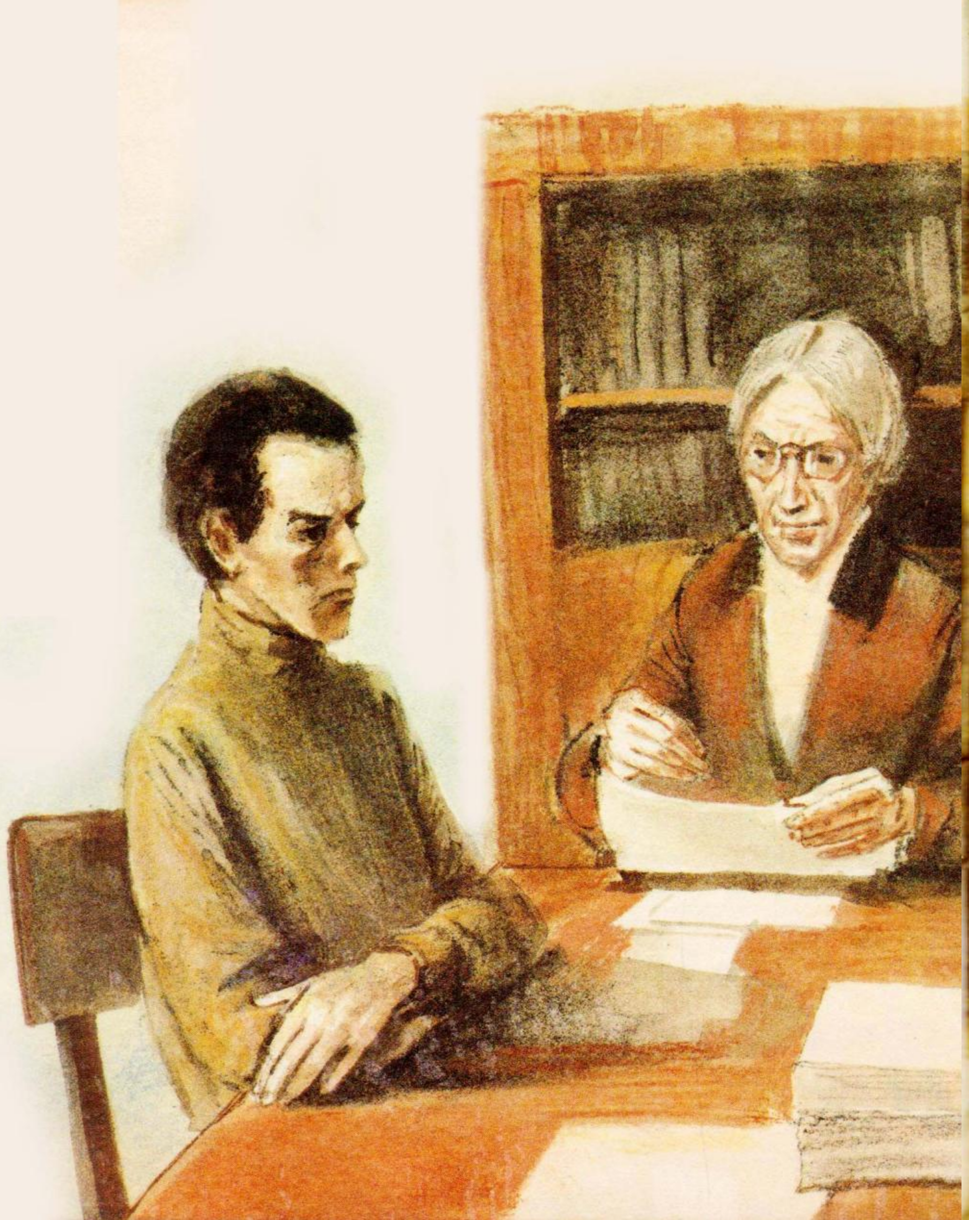
जेव्हा डॉ. इरिना बाझानोव्हा यांनी पावेलला रुग्णालयातून डिस्चार्ज दिला तेव्हा तिने तिला तिच्या वडिलांचा सल्ला घेण्याचा सल्ला दिला, जे एक प्रसिद्ध सर्जन होते. पावेलने लगेच होकार दिला. अनुभवी, वृद्ध डॉक्टरांनी त्यांच्या मुलीच्या उपस्थितीत पावेलची तपासणी केली आणि त्यांना काय आढळले ते स्पष्ट करण्याचे काम तिच्यावर सोपवले:"हा तरुण अर्धांगवायू होऊ शकतो आणि आपण ही दुर्घटना रोखू शकत नाही."पावेलला सर्व काही सांगण्याचे धाडस इरिना करू शकली नाही. तिने काळजीपूर्वक निवडलेल्या शब्दांमध्ये सत्याचा फक्त एक छोटासा भाग शेअर केला.

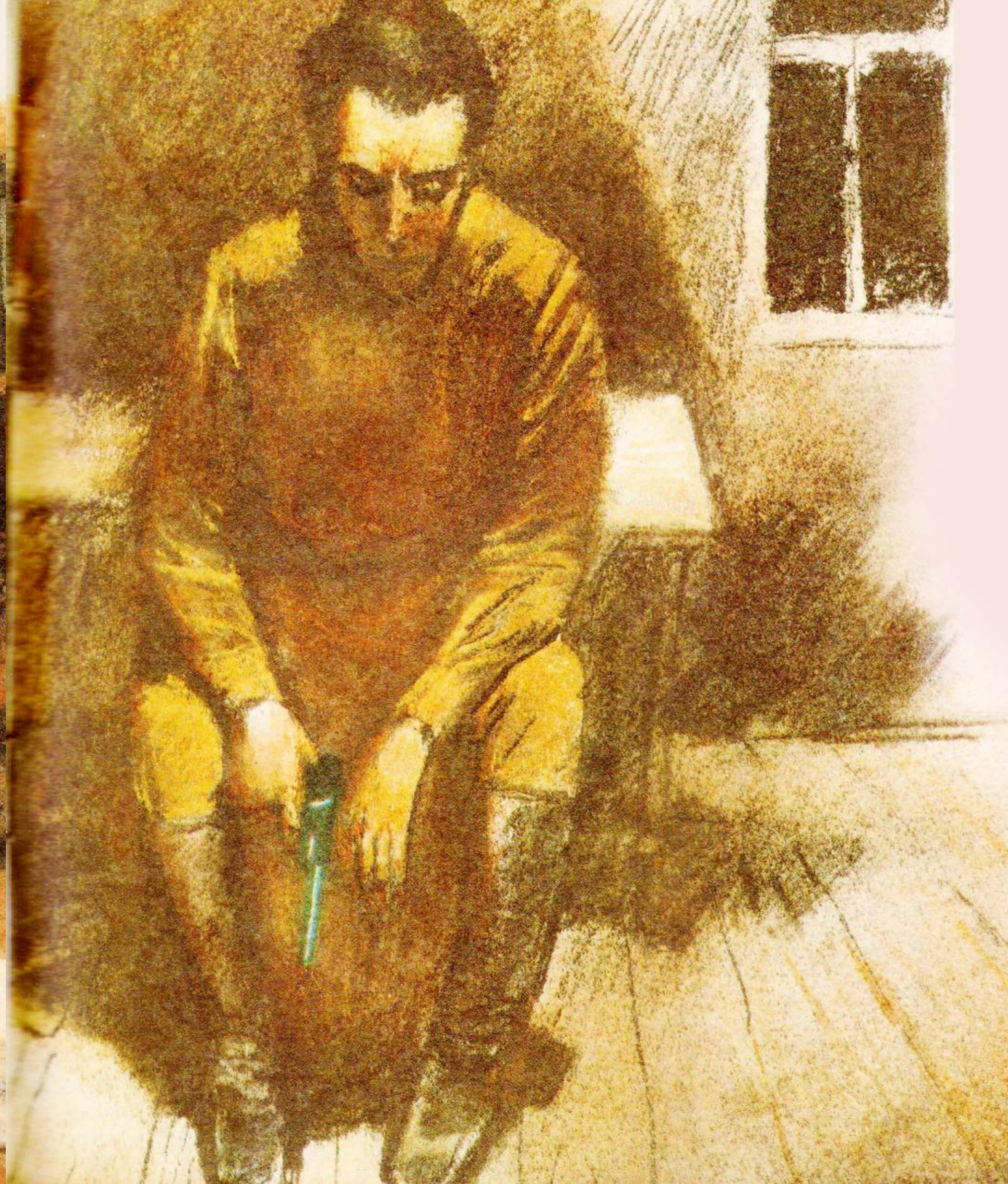
एका सेनेटोरियममध्ये दीर्घकाळ उपचार घेतल्यानंतर, पावेल खारकोव्हला गेला, जिथे तो थेट पक्षाच्या केंद्रीय समितीत अकिमकडे गेला. पावेलने तात्काळ नोकरीची मागणी केली. "मी तुम्हाला नोकरी देऊ शकत नाही, पावेल. आम्हाला केंद्रीय समितीच्या वैद्यकीय मंडळाकडून एक आदेश मिळाला आहे, ज्यामध्ये असे म्हटले आहे: 'कोर्चगिनची गंभीर प्रकृती पाहता, त्याला ताबडतोब उपचारासाठी पाठवावे. तो कामावर परतणे अशक्य आहे.""अकिम, जोपर्यंत माझे हृदय धडधडत आहे, तोपर्यंत कोणीही मला पक्षातून काढून टाकू शकत नाही."अकिमला माहित होते की हे पोकळ शब्द नाहीत, तर एका गंभीर जखमी सैनिकाच्या आत्म्याचे आक्रोश आहेत. दोन दिवसांनंतर, त्याने पावेलला सांगितले की जर तो पत्रकार म्हणून त्याची योग्यता सिद्ध करू शकला तर तो वर्तमानपत्रात काम करू शकतो.

संपादकीय कार्यालयात पावेलचे हार्दिक स्वागत करण्यात आले. उप-संपादक, जो माजी भूमिगत कार्यकर्ता होता, म्हणाला: "आम्ही तुम्हाला घरी घेऊन जाण्यासाठी काम देऊ शकतो आणि आम्ही तुम्हाला योग्य परिस्थिती प्रदान करू. पण त्यासाठी तुम्हाला अनेक विषयांचे, विशेषतः साहित्य आणि भाषेचे चांगले ज्ञान असणे आवश्यक आहे."महिलेने पावेलचा लेख वाचला आणि नंतर उसासा टाकला: "कॉम्रेड कोरचागिन, थोड्याशा कष्टाने, तुम्ही कदाचित एक दिवस एक चांगले लेखक व्हाल. पण मला भीती वाटते की आम्ही आत्ता तुमचा वापर करू शकणार नाही."त्या दिवसापासून पावेलचे आयुष्य उध्वस्त झाल्यासारखे वाटले. काम करणे अशक्य होते .

जर मी माझा सर्वात मौल्यवान ठेवा, लढण्याची क्षमता गमावली, तर जगण्यासाठी काय उरले?" पावेलने विचार केला. "माझे सहकारी चालत असताना मी बाजूला बसून राहावे का? मी ओझे बनावे का? माझ्या छातीत लागलेली गोळी माझे सर्व दुःख संपवून टाकेल."त्याने हळू हळू त्याचे रिव्हॉल्व्हर बाहेर काढले. "तुम्ही या टप्प्यावर याल असे कोणाला वाटले असेल?" पावेलने रिव्हॉल्व्हर बाजूला ठेवले. "स्वतःचा जीव घेणे हा सर्वात सोपा आणि भ्याड मार्ग असेल. जीवन असह्य असतानाही मला जगायला शिकले पाहिजे. मला माझे जीवन उपयुक्त बनवले पाहिजे."

आर्टेमला त्याच्या भावाकडून क्वचितच पत्रे मिळत असत, पण परिचित हस्ताक्षर असलेला लिफाफा पाहून त्याची शांतता भंग पावली."परिस्थिती बिकट होत चालली आहे," पावेलने लिहिले. "मी आता माझा डावा हात वापरू शकत नाही. सुरुवातीला ते खूप वाईट होते, पण आता माझे पाय हारले आहेत आणि मी बेडवरून डेस्कवर हलू शकत नाही. उद्या मला काय मिळेल कोणास ठाऊक?""माझे आयुष्य अभ्यासासाठी समर्पित आहे. पुस्तके, पुस्तके आणि आणखी पुस्तके. मी सर्व क्लासिक्स वाचले आहेत आणि पहिल्या वर्षाच्या विद्यापीठाच्या पत्रव्यवहार अभ्यासक्रमाच्या परीक्षा देखील उत्तीर्ण झाल्या आहेत."

त्यानंतर पावेलचे पाय पूर्णपणे लकवाग्रस्त झाले. आता फक्त त्याचा उजवा हातच हालू शकत होता. लवकरच, त्याच्या उजव्या डोळ्याला आणि नंतर डाव्या डोळ्याला असह्य वेदना होऊ लागल्या. काही दिवसांनी, त्याने पक्षाच्या जिल्हा समितीच्या सचिवांना पत्र लिहून भेटीची विनंती केली.

सचिवाने पावेलसोबत दोन तास घालवले. "मला लोकांची गरज आहे, खऱ्या, जिवंत लोकांची. आता पूर्वीपेक्षा जास्त. माझ्यासोबत काही तरुणांना ठेवू द्या.""ते सोडा," सचिव म्हणाले. "तुम्हाला विश्रांती घेण्याची गरज आहे आणि मग आपण पाहू की तुम्ही तुमच्या डोळ्यांवर काय उपचार करू शकता.

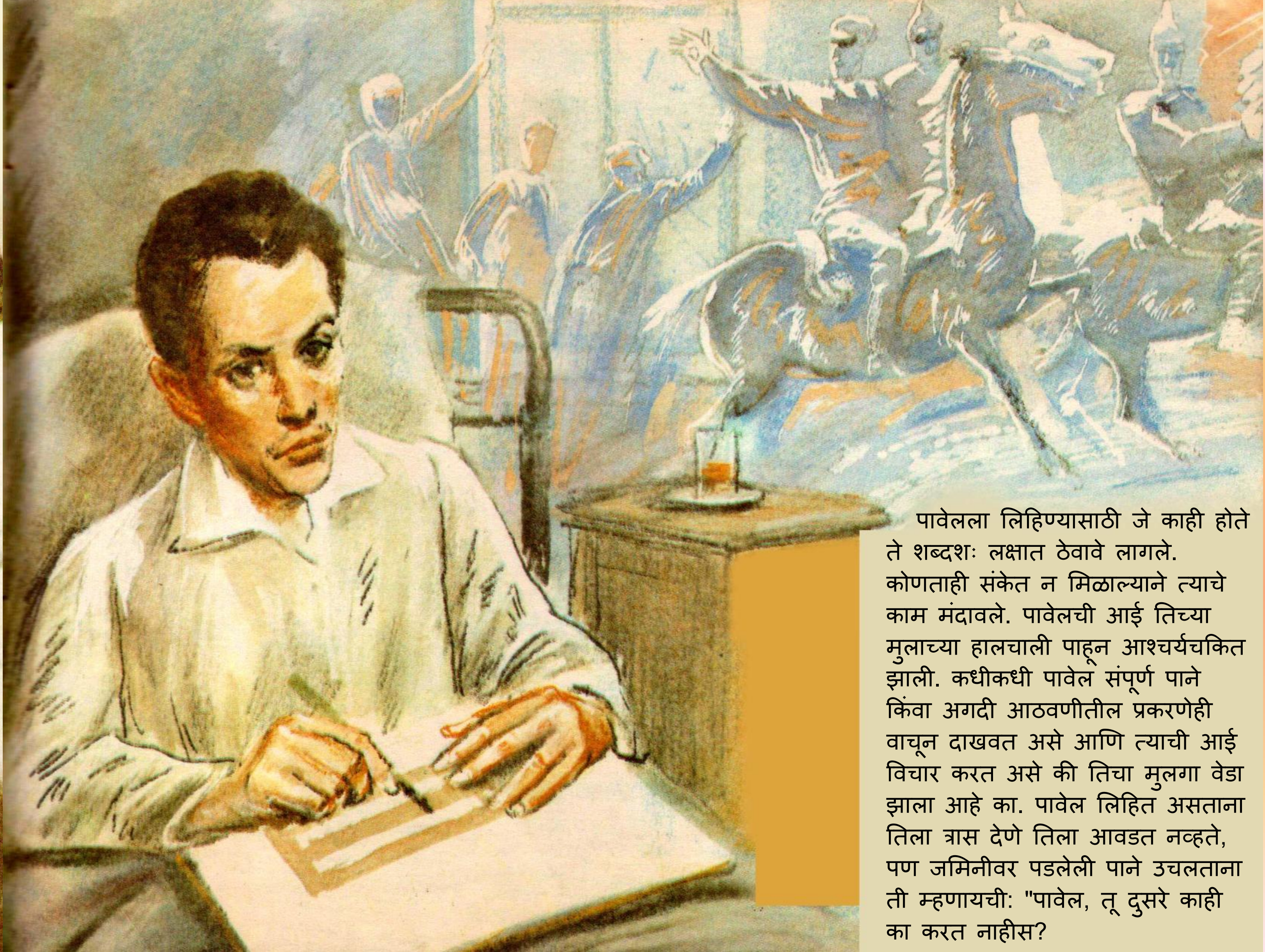
कदाचित अजूनही काहीतरी करता येईल."पावेलने सचिवांना पटवून दिले आणि त्या संध्याकाळी, त्याच्या घरात आवाजांचा आवाज घुमला.

इरिना बाझानोव्हा, जी त्या भागात कामाच्या सहलीवर होती, ती पावेलला भेटायला आली. पावेलने तिला कामावर परतण्याचा त्याचा प्लॅन कसा होता हे सांगितले."पण तू कसे लिहिशील?" इरिनाने विचारले."उद्या माझ्यासाठी एक कार्डबोर्ड स्टॅन्सिल येईल.

आता मी त्याशिवाय लिहू शकत नाही. मला ते बराच काळ समजले नाही, परंतु आता मी त्यावर चांगले लिहू शकते."पावेलने कोटोव्स्कीच्या घोडदळ ब्रिगेडच्या शौर्यपूर्ण कारनाम्यांबद्दल एक कादंबरी लिहिण्याचा निर्णय घेतला.

त्याने "चिल्ड्रन ऑफ द स्टॉर्म" हे शीर्षक ठरवले. त्या दिवसापासून, पावेलचे संपूर्ण आयुष्य हे पुस्तक लिहिण्यासाठी समर्पित होते.

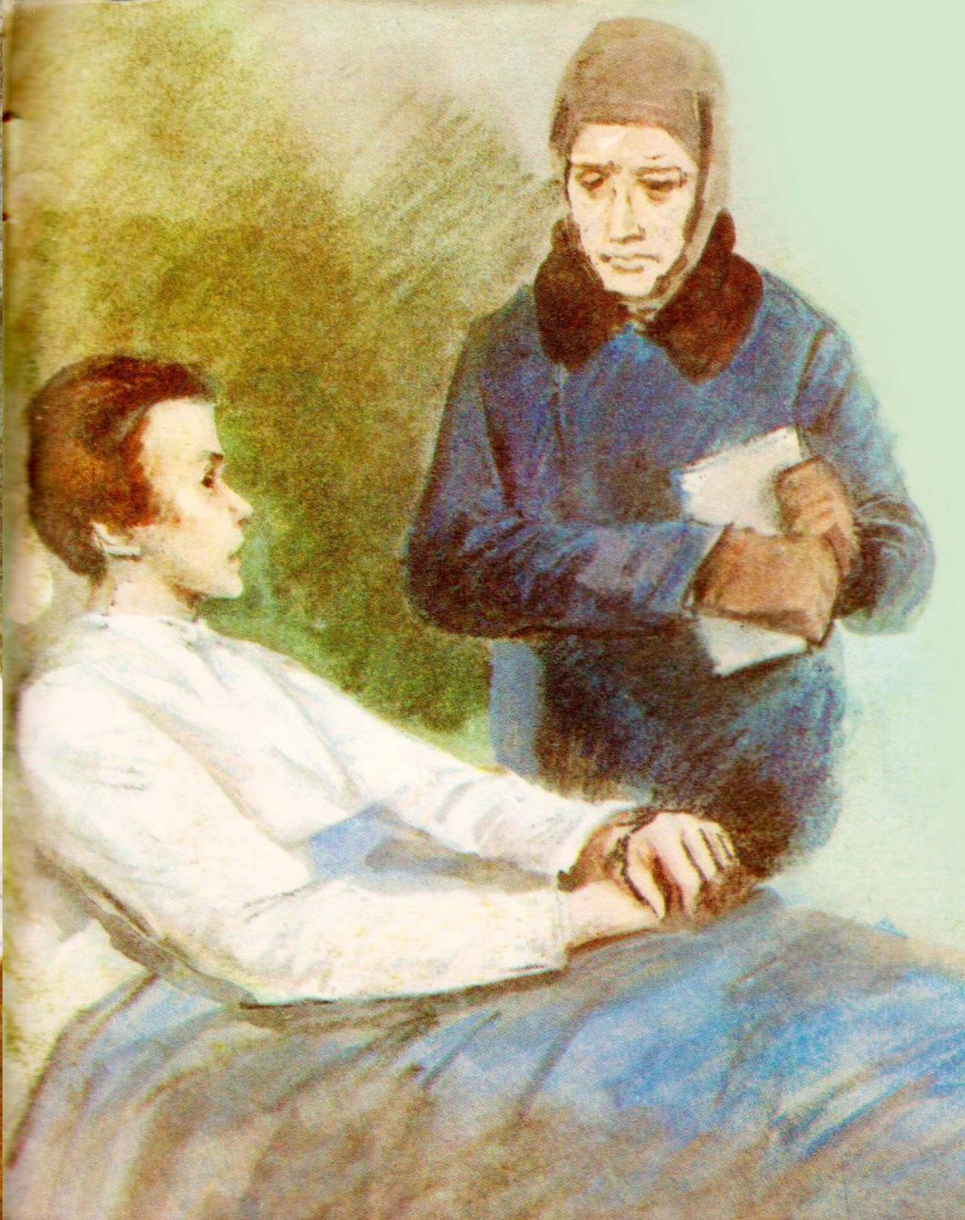

पावेलला लिहिण्यासाठी जे काही होते ते शब्दशः लक्षात ठेवावे लागले. कोणताही संकेत न मिळाल्याने त्याचे काम मंदावले. पावेलची आई तिच्या मुलाच्या हालचाली पाहून आश्चर्यचकित झाली. कधीकधी पावेल संपूर्ण पाने किंवा अगदी आठवणीतील प्रकरणेही वाचून दाखवत असे आणि त्याची आई विचार करत असे की तिचा मुलगा वेडा झाला आहे का. पावेल लिहित असताना तिला त्रास देणे तिला आवडत नव्हते, पण जमिनीवर पडलेली पाने उचलताना ती म्हणायची: "पावेल, तू दुसरे काही का करत नाहीस?

ती तरुणी, गॅल्या, पावेलला त्याच्या कामात मदत करण्यासाठी आली. पावेल बोलत असे आणि ती लिहित असे. यामुळे त्याचे पुस्तक दुप्पट वेगाने पुढे जात असे. जेव्हा पावेल विचारात गढून जायचा, तेव्हा त्याच्या पापण्या फडफडत असत आणि त्याच्या डोळ्यांचा रंग बदलत असे, त्यामुळे गॅल्याला विश्वासच बसत नव्हता की तो पाहू शकत नाही.

दिवसाच्या शेवटी, ती जे काही लिहिले होते ते पुन्हा वाचायची आणि पावेलला लक्षपूर्वक ऐकताना पाहायची."तू कशावर घाई करत आहेस? हे खूप चांगले आहे.""नाही, हे चांगले नाही, गॅल्या."तो स्वतः ज्या गोष्टींबद्दल त्याला आवडत नव्हते त्या सर्व गोष्टी पुन्हा लिहायचा. कधीकधी तो धीर गमावून हार मानायचा. दृष्टी गमावल्याबद्दल आयुष्यावरील त्याच्या अमर्याद रागात, तो त्याची पेन्सिल तोडायचा आणि ओठ चावायचा जोपर्यंत त्यांना रक्त येत नव्हते.

आता शेवटचा अध्याय पूर्ण झाला होता. काही दिवसांपासून, गॅल्याने पावेलला तिची कादंबरी वाचून दाखवली. दुसऱ्या दिवशी, हस्तलिखित लेनिनग्राडला पाठवण्यात आले. पुस्तकाच्या नशिबाने पावेलचे स्वतःचे भवितव्य ठरवले. जर पुस्तक पूर्णपणे नाकारले गेले असते, तर ते पावेलच्या आयुष्याचा अंत झाला असता. जर अपयश आंशिक असते आणि पुढील कामाद्वारे उणीवा दूर करता आल्या असत्या, तर पावेलने लगेचच नवीन सुरुवात केली असती.पॅव्हेलची आई जड पॅकेज पोस्ट ऑफिसमध्ये घेऊन गेली. त्यानंतर वेदनादायक वाट पाहण्याचे दिवस सुरू झाले. पावेल सकाळ-संध्याकाळ टपालाची वाट पाहत जगला, पण लेनिनग्राडहून काहीही आले नाही.

ते शांतता इतके लांब होते की पावेलला ते अशुभ वाटले. त्याला वाटले की नकार हाच त्याचा शेवट असेल. अशा क्षणी, तो वारंवार स्वतःला विचारत असे की त्याने दबावावर मात करण्यासाठी, लढाईत परतण्यासाठी आणि त्याचे जीवन उपयुक्त बनवण्यासाठी जे काही करता येईल ते केले आहे का. त्याला वाटले की त्याने जे काही करता येईल ते केले आहे.काही दिवसांनी, जेव्हा पावेलसाठी हा सस्पेन्स जवळजवळ असह्य झाला होता, तेव्हा त्याची आई खोलीत आली आणि ओरडली: "लेनिनग्राडहून एक तार आला आहे!" त्यात लिहिले होते: "कादंबरी मनापासून स्वीकारली गेली आहे. प्रकाशन सुरू झाले आहे. तुमच्या यशाबद्दल अभिनंदन."पावेलचे हृदय अधिक वेगाने धडधडू लागले. त्याचे प्रेमळ स्वप्न सत्यात उतरले होते. त्याच्यावरील दबाव आता कमी झाला होता आणि पुन्हा एकदा, एका नवीन शस्त्राने सज्ज होऊन, तो लढाईत आणि जीवनात परत येत होता.

4800000000